Hélène Cixous

Rüya Dedim Sana

Çeviren: Elif Gökteke

YAŞANTI

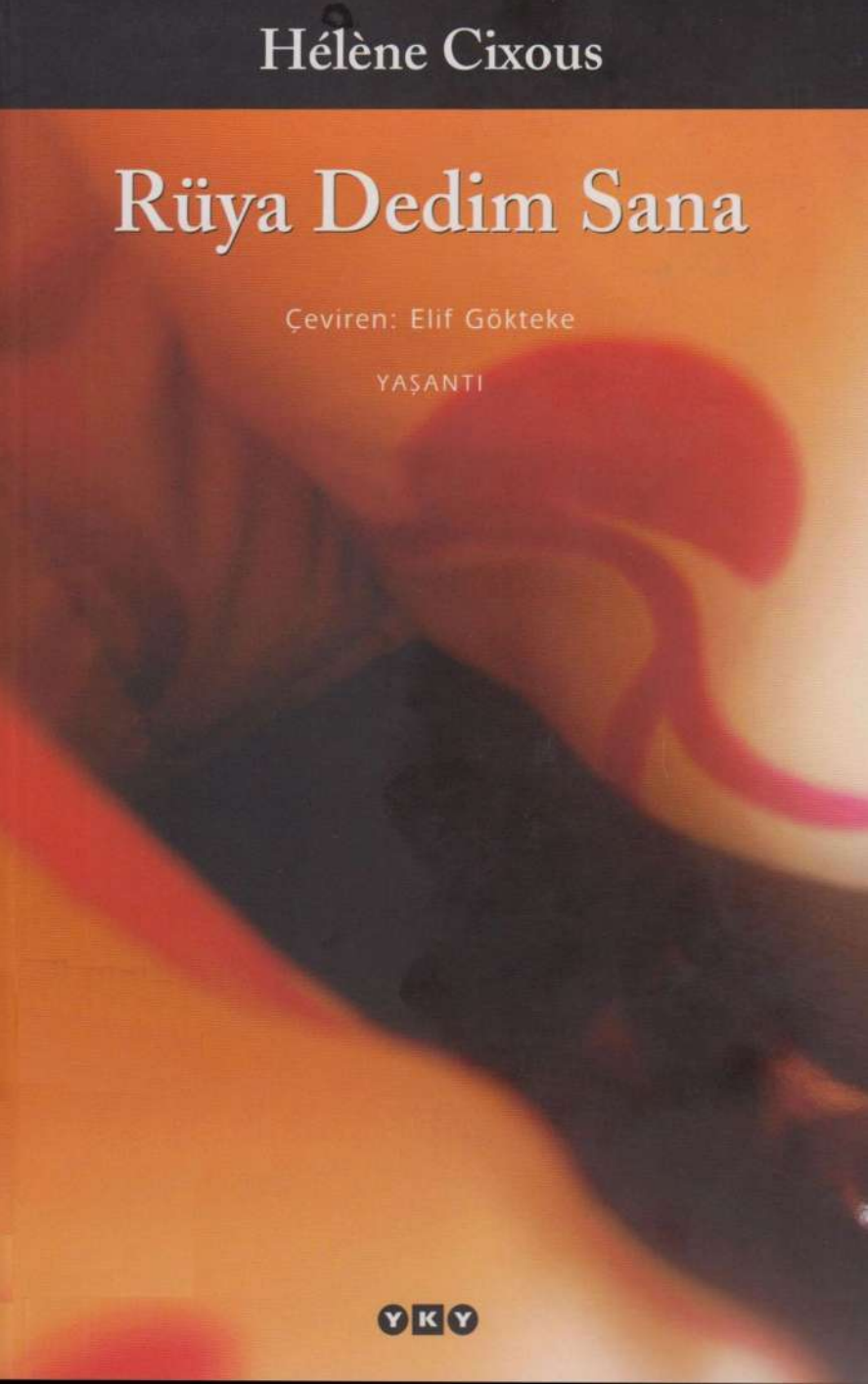

YKY

Hélène Cixous Fransız akademisyen, felsefeci, romancı, şair, oyun yazarı ve eleştirmen Cixous, 1937 yılında Cezayir'in Oran kentinde doğdu. Luce Irigaray ve Julia Kristeva ile birlikte Fransız Postmodern feminist kuramının ve postyapısalcı düşüncenin önemli isimlerinden biridir. 1990'lı yıllardan başlayarak, bu üç isim, Fransız feminizmini ve feminist psikanalizi derinden etkileyen çalışmalar ortaya koydular. Freud, Lacan ve Derrida gibi filozofların etkisinde kalan Cixous, psikanaliz, edebiyat ve felsefeyi bir araya getiren çalışmalar gerçekleştirdi. 1968 yılında, James Joyce hakkında yazdığı "L'Exil de Joyce ou l'Art du remplacement" adlı kitabının ardından, Médicis Ödülü'nü kazanan yarı-özyaşamöyküsel ilk romanı "Dedans" yayımlandı. Hakkında "Portrait de Jacques Derrida en jeune saint juif" adlı bir kitap yazdığı filozof, Cixous'nun, yaşayan en iyi Fransız yazar olduğunu dile getirmiştir. Paris VIII Üniversitesi'nde, Avrupa'nın ilk kadın araştırmaları merkezini kuran yazar, aralarında Maurice Blanchot, Kafka, Heinrich von Kleist, Montaigne, Ingeborg Bachmann, Thomas Bernhard gibi yazarların da bulunduğu sayısız isim hakkında monografiler yayımladı.

Elif Gökteke 1970'te Ankara'da doğdu. Çevirmenlik yapıyor.

HÉLÈNE CIXOUS

Rüya Dedim Sana

Çeviren:
Elif Gökteke

Yaşantı

YKY
İSTANBUL

Yapı Kredi Yayınları - 2863
Edebiyat - 860

Rüya Dedim Sana / Hélène Cixous
Özgün adı: Rêve je te dis
Çeviren: Elif Gökteke

Kitap editörü: Cem İleri
Düzelti: Korkut Tankuter

Kapak tasarımı: Nahide Dikel

Baskı: Şefik Matbaası San. ve Tic. Ltd. Şti.
Turgut Özal Cad. No: 137 İkitelli/İstanbul

Çeviriye temel alınan baskı: Rêve je te dis, Éditions Galilée, 2003
1. baskı: İstanbul, Mart 2009
ISBN 978-975-08-1570-6

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş. 2009
Sertifika No: 12334
© Éditions Galilée, 2003

Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
Yapı Kredi Kültür Merkezi
İstiklal Caddesi No. 161 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 (pbx) Faks: (0 212) 293 07 23
http://www.yapikrediyayinlari.com
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
İnternet satış adresi: http://alisveris.yapikredi.com.tr
http://www.yapikredi.com.tr

İÇİNDEKİLER

Okurun Dikkatine • 9
Sonsuz rüya Babamın kızı • 17
Uzun bir konferans • 19
Benim evimde başkalarının evinde • 23
Heidegger'le bir akşam • 25
Sahici çocuk • 34
Masum kız • 36
Harika fotoğrafların rüyası • 38
Oran'a gitmek için böyle bir arzu • 42
Ölüler diyarında, yeraltı âleminde • 44
Toplama kampını ziyaret • 47
Ölmesine rağmen, babam • 50
Yüksek dağ burası • 51
Baba • 56
Kısa bir incelik ânı • 65
Libération caddesi • 67
J. D.'nin mezarı • 69
Bombalandık • 71
Bir doğum • 74
Küçük istila • 76
Bir saflık • 81
Kötü kedi ile deli • 82
Tuzaklı büyük bir şenlik • 83
Bir öğlen • 96

Aşkın taklidi • 97
(Ne) rüya gördüğümüzü bilmeyince • 101
Karlar içinde tuhaf bir uyanış • 102
Kirpiyi evlat edinme • 104
Dalgınlıkla çocuklar • 107
Derdim tasam Thessie • 108
Frankreich • 112

Yirmi yıldır birlikte çok şey yaşadığım, birlikte çok güldüğüm Fatima için, o olmasaydı ikisini de yapamazdım
Nihayet, belirsizlikler diyarına ait bu şeylerin hepten okunmaz haldeki elyazılarını çözen odur.

Okurun Dikkatine

Kendi dillerinde kendilerini anlatıyorlar bana, geceyle gündüz arasında, aynıyla benzeri arasında, tatlılıkla haşinlik arasında, her günden önce, her saatten önce. Uyanmıyorum, rüya beni bir eliyle uyandırıyor, rüyanın eli yatağımın solundaki rüya sandığı işi gören çekmeceyi açıyor, bloknotu ve bastırmaya gerek kalmayacak kadar büyük yazan pilot V signpen keçeli kalemi alıyor sessizce, rüya tek başına yazıyor, ve karanlıkta doludizgin notlar alınıyor, kenarlara, taşıra taşıra, anlatı küçük sandalı ağzına kadar dolduruyor. Uysalım tek söz etmiyorum rüya yazdırıyor ben gözlerim kapalı itaat ediyorum. Bu uysallığı öğrendim. Rüya istiyor. Ben yapıyorum. Düşüncem yok karşılık vermiyorum.

Kaçışlarımdan kaçmayı öğrendim. Kendi kendime, bu sabah yazmayacağım, bunu yazmayacağım, ilginç değil, yapacak başka işim var, ciddi görevler beni bekliyor, bırakalım, yarın başka bir rüyayı yazarım der demez Rüya bana şöyle diyor: yapmak istemiyormuş gibi göründüğün şeyi gecikmeden yapacaksın, not et beni, ilkeyi hatırla: kendi sesini asla dinleme. Tartışmadan akıl yürütmeden yasaya boyun eğ. Hile yaptığını ve kaçtığını biliyorsun. Düşünmeden önce, okumadan önce, olmadan önce yap. Sen çekip gidesin diye geldiğimi sanmıyorsun herhalde, diyor Rüya.

Boyun eğmeyi ve rıza göstermeyi öğrendim.

Not ediyorum. Karanlıkta el iyi kötü yazıyor, kesik kesik, yoldan çıkarak. Bir kez yazılıp bitince, rüya rüya kutusuna giriveriyor, ben de kalkıyorum. Onlarca rüyadan sonra, yüzlerce rüyadan sonra okuma işi geliyor.

Sıra benim! Rüyalar derin bir uykuda. Onların ruhsal yüz ifade-

lerini, perili uzun bedenlerini keyfimce seyrediyorum işte, ve elbette sırlarını keşfediyorum.

Bu sırları bu kitapta elevermiyorum. Asla açıklamayacağım. Çok fazla, çok ağır sırları var. Onların ihtiyatlılığına, entrikalarına saygı duyuyorum, kılık değiştirmelerine hayranım. Surlarımdaki gediklerden içeri sızmaya geldiklerinde, başıma üşüşmelerine hiç mi hiç hazır değilken iyi gizlenmek gerekiyordu. Sonra zaman geçti. Ölünün fotoğrafına dosdoğru bakabiliyor insan en sonunda. Benim ölümüm öldüğünde, seninkisi öldüğünde fışkıran kaynar gözyaşları yüzlerinizi sabitlememi engelliyordu. Gözyaşı dolu aylar akıp gitti. Artık, yüzünün fotoğrafına öfkelenip parlamadan bakabiliyorum, acımasız rüya. Maskeye bazen abartılı hatlar kazandıran o 'gösteren'lerden oluşan elişlemesine hayranım. Haendel'le koca bir gece, o görkemli vurguların geceye duyulan nefretin* *vurguları olduğunu sanmayayım diye! Freud'un, o tuhaf diyarların ilk ve son haritacısının, Gecenin Shakespeare'inin olağanüstü kudretine hayranım: bu dünyanın bütün yaradılışının ve insan-hayvanbiliminin kurnazlıkları ve tutkuları, hile ve dolapları, entrikaları ve komploları, türlere, çeşitlere özgü oyunları içindeki kozmonotik hareketleri ve hesapları gördü o.*

İtiraf sahnelerinin altına itiraf edilemeyecek başka piyesler sokuvermek için yalnızca görünüşte birtakım piyeslerin oynandığı tiyatrolardır rüyalar: bunu biliyorsun okur-seyirci ama kendini büyülenme ve aldatılmaya koyvermek için bildiğini unutuyorsun. Kendi aldatmacanla işbirliği yapıyorsun. Kendini aldatıyorsun. Seni kendinden ayıran incecik keskin ağız, gözle görülmez dikey bir birleştirme çizgisi. Sen bir sensin. Ne demek istediğimi anlıyor musun? Sen *kim? Rüyanın ince işleyişini sana hatırlatmaya uğraşıyorum: görünmez lazer neşteri önce harfler arasından geçirmek gerek: s, e, n, se, e, ne, sen, sonra eşseslilikle ikizleşen 'gösterilen'ler arasından geçirmeli: sen sensin, sen gibi sessiz değilsin. Neştere gelince, neşeyle terler.*

Burada kesiyorum: dilin felsefi, felsefi-komik zenginliklerinden çabucak ürken muhalifleri diken diken etmek istemem.

Bir zamanlar geceden suçluluk duyardım. Hep iki ülkede yaşarım öteden beri, gündüz ülkesi ve kesintisiz kesintili çok fırtınalı gece ülkesi.

* Fr. *haine d'elle:* okunuşu "Hendel". (ç.n.)

Ama söylemezdim bunu. Birinde kaçak olduğuma inanıyordum, öbüründe de başka türlü kaçak, çünkü iki ülke için de sadece tek bir vizem vardı. Zaten aslolanın hangisi olduğunu bilemezdim, iki yaşama ve iki zamansallığa sahip olduğumdan, hangisi yasaldı bilemezdim. Aşka sevişmeye gittiğimde ruha kanatlı bir güç veren sinsi bir neşeyle giderdim ülkelerden birine –belki de o öbürüydü– derinliklerden başka yerde yol almadan hem de. Randevum var. Umut besleyerek, hangi serüvenin yaşanacağını bilmeden gecenin eşiğine gitmek ne büyük zevk! Bu gece nereye götürüleceğim? Hangi diyara? Hangi diyarın diyarına?

Vaktiyle, tanrısal mutluluk diyarımı yitirme kaygısına düşmüştüm. Çünkü Rüyalara hükmü geçmiyor insanın. Onlar Tanrı rolünde. Onlara yakarıyorsunuz, işte o kadar. Sadece onların iradesi yerine geliyor. Şu yazma edimi benim yaşamım, iznim, olanağım haline geldiğinden, nasıl bebek memenin insafına kalmışsa benim de yaşama nedenimin ne yazık ki rüyaların insafına ve inayetine kaldığını yazmaya başlarken keşfettiğim zaman gelmişti bu kaygı içime. Ya suyu çekilseydi kaynağın? Bazı kuraklık mevsimleri oldu, hatırlamıyorum ama arada olur, bazen yatak boştur çünkü nazik bir zemindir orası, yüzyıllardan beri süregelen koşullara maruz bedenin değişimlerine duyarlıdır. Rüyalar iyi bir binek ister. Hayvan halsiz mi düştü, onlar gene de uçar, ama daha güçsüzce.

(Ah! Neye mi "güç" diyorum? Rüya halindeki ruhun fiziksel yoğunluklarına, ışınımlarına, yayınımlarına, hemen hemen her zaman trajik haz düzeyine. Rüyalar, dölyatağının durumuna göre, tutku skalasındaki basamakları aşmayı daha çok ya da daha az becerir, doğaldır bu.)

Ya artık bir daha rüya görmezsem? diye düşünerek titremiştim, toz toprak olurdum.

Ama bizi terk etmiyor tanrılar, tuhaf doğrusu. O'nun gibiler tıpkı. Dudak mı büküyorlar, saklanıyorlar mı? Geri geldikleri güne dek. Bu antlaşma –nasıl adlandırmalı bunu?– bozulmaz, çürümez bir şey.

Bir tür huzur veriyor insana, geri geldiklerini bilmek. Oysa bu huzur bir savaş. Zira geceleyin, çalkantılı ve değişken toplulukların diyarında, hep savaş var.

Dünya çok büyük bir tehdit altında, çok çok büyük bir endişe içinde. Sanal felaketler gerçek felaketler salgınlar ihanetler cançekişmeler ölümler hastalıklar işkenceler mezarlar sökülüp çıkarılan kalpler, kay-

bolan çocuklar, Kutsal Kitap ve Aiskhylos bir araya gelse bunca felaket ve hasar çıkmaz ortaya. Ben miyim bu? Benim. Ama belki sizsiniz de aynı zamanda? Kuşkusuz, son derece yaratıcı bir cehennem bu.

Yine de bu kor ateşler içinde, nasıl bilmem ama ıstırabın ta kendisinden tuhaf bir haz fışkırıyor. "Gerçek olmayan"ın hazzı değil ama bu. Zira rüya sırasında her şey sonuna kadar gerçek. Annemin öldüğünü gördüğümde düpedüz gördüm, haykırdım, bunaltının kor ateşini yuttum kıyasıya. Ama rüya bana ihanet edip senin bana ihanet edeceğine ilişkin kaygıları gerçek kıldığında öyle ürkütücü kaygılar ki bunlar, uyanıkken, yaklaştıklarını hisseder hissetmez onlardan kaçıp hastalığa ya da intihar düşüncesine sığınmadan edemiyorum beni ölümün tam ortasında yaşamda tuttuğunda, bana tutkunun şarabını içirdiğinde, bir türlü öldürmeyen şu baldıranın nesi haz verici? Tamı tamına şurası: şarabın çıplak keskin tadı. Hayır, sevincin olmadığı "haz", korkunç ve kederli haz, ıstırap çekmenin ayrıntısında yatıyor, ıstırap çekmenin ta kendisi hattâ, ıstırabın sınırsızca ve yasaksızca tadılan tadı, üstelik böylesine tadılan her zalim yemek, hissedebilmenin yakıcı hazzını barındırıyor.

Zira gündüz diyarında, ıstırabın ıstırabı çekilmiyor, en azından bizim kültürlerimizde, bağrı parçalayan tırmalamalar ve haykırışlarla yürekte yaralar açmak yasak, ıstıraptan korkunç hazzı çekip çıkarmaya izin yok, insan çekiniyor, savunmaya geçiyor, kendini yoksun bırakıyor, korumaya alıyor, iplerini, bedenini kesip ayırıyor yastan.

Sadece babaannem oğlunun yani babamın mezarı başında tıpkı rüyadaki gibi ıstırap çekebildi. Şimdiye kadar gündüzleyin içini parçalayasıya böğürdüğünü gördüğüm tek varlık o, çoktan ölmüş soğumuş ve ağır bir buzağıyı doğurmakta olan bir inek gibiydi tıpkı, oğlunun mezarında bacaklarını ayırmış doğuruyordu. Bizim önümüzde, erkek kardeşimle benim. Tanrısal bir müstehcenlikteydi manzara. Ama babaannem bir hayvandı da ondan. Acı, sadece rüyada, istediği gıdayla beslenir, etkime özgürlüğü sadece rüyada verilir ona.

Musibetlere, karşıt aşırılıkları ekliyorum: gündüz âleminin asla vermediği sevinçleri. Gerçekleşen aşkın sevinçleri, sadece Rüyanın kızı olan edebiyatın bize esrikliğini uzun uzadıya hissettirdiği sonsuz mutluluklar. Ve Öte Dünyadan Geri Gelişin yaşattığı sevinçler. Buradan, gecenin büyülü koridorlarından geçerek sağ döner sevilen ölüler, buraya, hem de gümrükte akıtılan kan vergisi olmaksızın. Burada

ölüm, neyse o olur: ender ve kısacık ama esritici kavuşmalarla kesintiye uğrayan, hemen hemen bitimsiz bir ayrılık sadece. Rüyalar olmasa ölüm ölümcül olurdu – yoksa ölümsüz mü? Ama ölüm yarılır, bozulur, yeniden kurulur. Biz ölümlüleri avutan hayaletler bu topraklardan firar eder.

Bu "yorumsuz rüyalar kitabı" bir şakadan doğdu. Michel Delorme'la bir akşam yemeğindeydik. Bir kitap ver bana dedi o rüya gibi yayıncı. Eğlence olsun diye dedim ki: elli rüya ister misin? Beni hayretler içinde bırakarak gerçekleşti önerim. Aslında eğlence olsun diyeydi, başka türlü de olamazdı zaten. Zira rüyalar, o kısacık hayatlar ne kadar karanlık ve kanlı olsa da, bir taraftan da eğlence olsun diyedir daima.

Istırap çekmenin hazzına rüya göreni kuşatan gülünçlüğün hazzı eklenir. Öyleyse işte gerçekte ben kimim? (Zira rüya gerçeğin örtüsünü kaldırır, öyle değil mi?) Başarısızlık ve kendini beğenmişliğin tehdidi altındaki kâh iyi kâh kibirli şu kadın mıyım? Peki. Zayıflıklarımın ve güçsüzlüklerimin, saygınlık ve yücelme yolundaki çabalarımı borçlu olduğum gizli yaralarımın teşhir edilmesini kabul ediyorum.

Demiştim ki: elli [Fr. cinquante *– okunuşu: senkant]. Gidin Freud'a sorun neden elli. Aziz [Fr.* saint *– okunuşu: sen]? Göğüs [Fr.* sein *– okunuşu: sen]? Mühür [Fr.* seing *– okunuşu: sen]? Altmış [Fr.* soixante *– okunuşu: suasant] da diyebilirdim,* soi-cente *[okunuşu yine suasant ancak sözcüğün ilk bölümü* soi *Fr. kendi anlamına gelir], ipek [Fr.* soie *– okunuşu: sua]. Ama ben* sein qu'ente *[okunuşu: senkant, "elli" sözcüğüyle sesteş] dedim... Peki. Sonra "seçmek" zorundaydım. Seçmek [Fr.* choisir*]: Got dilinden geliyor.* Kausjan*: duymak, tatmak. Nasıl seçmeli? Bu rüya şeylerinden iki bin tane var, belki de üç bin diyeyim! Ortalama yılda iki yüz, on yılda iki bin, yirmi yılda dört bin... yo hayır. Seçmek mi? Olmaz!*

Öyleyse seçmemenin kurallarını seçmeye çalışalım. Bilinçaltını hesaba katmadan. Ama bütün kurallar fos çıkıyor. 2000 yılının rüyaları mı? Yıla göre rüyalar olduğu sanılabilir. Kitaplarda kullanılmış rüyalar mı? Bu kitapta birkaç tane var. Gerisi de ona uygun. Harıl harıl çalıştım. İskambil falı açtım. Okunurken, tehlikeli ve kaçınılmaz biçimde hatalı yorumlamanın tehdidi altında bulunan ya da tehdit edici bulduğum rüyaları dışarda bıraktım. Temkinsiz bir okuma yüzünden cidden ben*'im filanca hükümdarla ya da falanca büyük yazarla (kadın*

ya da erkek) cidden bir ilişkiyi cidden yaşadığımın sanılması canımı sıkardı. Ya da ben*'im oğlumu ya da teyzemi gerçekten öldürdüğüme ya da öldürmek istediğime inanılması.*

Alacakaranlıkta elin kayda geçirdiği anlatıları hiç mi hiç "düzeltmedim", sansürlemedim, herhangi biryerlerine dokunmadım. Eksiksiz biçimde yayınlandılar, ham, masum; analiz öncesinin şafağında çılgınca oynaştıkları halleriyle. Kendim için onları analiz edebilirdim. Sadece ben yapabilirdim bunu, çünkü anahtarlar sadece bende. Burada bunu yapmıyorum.

Yineleyen rüyaları bir araya getirebilirdim, böylece zincirleme olarak kişisel mitolojime ilişkin arketipler tanımabilirdi. Böylelikle gözleri fındık kabuğu renginde, erkek ya da kadın, kader işaretinin taşıyıcısı X.'in A.'nın ya da J.'nin rüyaları olurdu; ya da yeniden kavuşulan ölü oğlumun rüyaları.

Analizden ve edebiyattan uzak tuttum kendimi. Bu kitaptaki şeyler ilkel anlatılardır. Larvalar. Kuluçkaya yatarak onları kelebeğe dönüştürebilirdim. Ama o zaman rüya olmaktan çıkarlardı.

Ben *onları değerlendirmedi: ben onları gören kişi olarak kaldım. İçimde meydana gelen rüyadayım hâlâ. Küçücük bile olsa hiçbir mesafe sayfalarca yazıyı yeniden okuyabildiğim gibi onları yeniden okumama izin vermiyor, üçüncü bir merci yok. Bana sıkıntılar dertler yarattı bu rüyalar, ama sana ne yaratacak bilmiyorum.*

Onları derlerken arkaik izlerin varlığını fark ettim: rüya fabrikam 40'lı yıllarda, bombardımanlar altında, savaş sırasında inşa edilmişti sanki; kuşkusuz da öyledir. Çocukluğumun rüyalarını hatırlıyorum, ormanlarda nazilerden kaçma girişimleri. Devam ediyor. Naziler hâlâ var. Nazi olan naziler ve başka zalimlerin yerini tutan naziler. Rüya görenin yakınlarıyla ilişkilerini sarsan birtakım şiddetli unsurlar da (nitekim annem Ève ile benim aramdaki sertlikler) eskiçağlardan gelme, öyle demeyi tercih ediyorum. Bugün annemden daha yumuşak ve düzenli bir ilişki sürdürdüğüm kimse yok. Vaktiyle kavga dövüş vardı. Bu husumet manzaraları teatral taklitlerdir (başka muzip hazlar alıyorum onlardan hâlâ). Tutkularımızın, kalp atışlarımızın, keyif ya da öfke anlarımızın, bayılmalarımızın ya da başka belirtilerin anlamları hakkında ne biliyoruz? Nitekim şöyle dediğim olur ara sıra: "Bu durum beni hasta ediyor." "Yine sizin yüzünüzden ciğerlerimi üşüttüm." Ama ne biliyorum ki? Gerçek ya da düşsel kaç Vir, viri, virtus [Lat.

erkek, erkeklik, yiğitlik, koca vs.] ya da virüs beni düşürmek için tüberküloz/babamla birlik oldu?

Her şey bir başkasının yerine geçirilmiş ya da tanınmayacak halde değil.

Yüreğimin yalan söylemeyen atışından, sahici annemi ya da masum aşkımı tanıyorum. Yine de burada, üstünde şöyle yazan bir pankart açmakta ısrarlıyım: Dikkat! Rüyalar!

Bu rüyalar hemen her zaman "başlıklar"ıyla geliyor. Rüya, kendini yazdırmaya başladığı anda bana kendini bırakıyor ve adını söylüyor.

Not: Bu kavga dövüş kalıntılarını kahramanca çözüp okuyan Fatima bazen tiksinti duyduğunu ifade ediyor. Ben buna bayılıyorum. (Kişisel olarak ancak zevk duyabilirim ben.) Onun ürpermesi bu bedenlerin ölü olmadığını, ya da bu ölülerin hâlâ enikonu güçlü olduğunu gösteriyor.

İkinci Not: Ya "sıra"? Sınıflama, devam, sonuç? Yok. Tarihler ve onların zamandizinsel sırayla ilgisiz oldukları fark edilecektir. Düzensizlik de yok. Ölüler Hades'ten çıkmaya acele ederek nasıl yerlerini alırsa rüyalar da öyle aldı yerini.

Öyle kalabalık ki şu öte tarafın sakinleri. Temkinsizce ve basiretsizce ve düşüncesizlikle, bir sayı ortaya attığım zaman, 50 dediğimde, tevazu göstermek için öyle yapmıştım, elli tanecik, önemsiz bir şey, kum tepesinin yamacından bir avuççuk. Sonra on bin tanesi gelip sıkıştırdı, seçme hayalini yok ederek. Hem de hepsi aynı hizada. Tarih mi? Rüyanın zamandışılığını kanıtlıyor sadece. Bütün rüyaların yaşı aynı, saat yok, hepsi de Gecenin çocukları. Dolayısıyla yılların doldurduğu kartonların ağzından taşıp çıkmalarına göz yumabildim sadece, ikizler ilk çıkanlardı. "Elli" dedim diyorum. Ama elimden bir şey gelmedi yüz tanesi çıktı bir anda, ya da yüz taneciği. Kesmek, dışarda bırakmak mı, nasıl? Şöyle demeliymişim: yarım kilo ya da bir kilo. Yaklaşık. Rüyalardan koca bir yarım kilo ya da küçücük bir kilo. Her rüyanın ağırlığını düşünmek gerekirdi; ya da bir düşüncenin; ya da bir öpüşün ağırlığını; ya da bir sol elin bastırışının.

grandeur « miséricorde d'Eve » Lundi 18-4 98

Lorsque Elisabeth dit qu'elle aurait besoin de qq'1 pr aller à Vienne, aussitôt Eve dit qu'elle irait : Était-ce à cause des fleurs - C'était facile de faire cela ds la journée - La voiture sac au dos prête à rendre service. - Et j'allai ac elle, vite (était elle convenable ? Bien habillée ?) - nous passâmes devant les guichets à A[r]. se arrêter. Tu aurais pu au moins demander des renseignements, ça nous aurait entendus, mais elle n'y aurait pas pensé. En route nos conversations tournèrent à l'religieuse. C'est là que je la remplaçai ici, en faisant faire des prières - Jésus et il fallait en faire de à propos de la mesure 1 ou 2 h. Courd - je devais la secouer pour l'empêcher de dormir, l'h. de trop à suivre aurait tué, car je poussais trop fort et la liquide faillait mal ; je n'étais pas satisfaite - L'h. raconta que chez lui on faisait parfois 8 ? heures en jouant ds sous l'eau. C'était l'heure h, costumé ds l'intimité ac lui à qq pas en direction de la maison chercher des petites affaires d'Eve (cela n'arrivait rien mr elle, ni pas 1 chemise de nuit) je pense qu'elle allait chercher de l'argent - Ns attendîmes 1 moment débattre à lecture à comprendre. Soudain devant nous le fut mare d'argent - Là, je ne pensai pas déclarer je, c'est impossible - je refusai net - Eve alors vers me porter - Mais Eve s'élançait, ss inquiétude je suivis - Hélas juste pr voir Eve s'enfoncer doucement, tomber, se désespérément totale sous l'eau ss se relever - Le m'élance vers l'h. qui accourt - je me jetai ds l'eau, j'entraînai mr petite Eve cherche à tous le corps, je l'arrachai à l'eau, bien mais elle vivait encore - Elle gémit 1 peu, je la portai, je l'encouragai le mieux, je pensai à soigner la maladie de courage - je me trompai, je voulais m'éloigner, on m'interdit, elle ne pensait qu'à sa victoire.

Sonsuz rüya *Babamın kızı*

Sonra ben etrafı derleyip toplamayı bitirince eve geldi o. Gelen babamdı benim genç babam ciddi gülümseyen, yakışıklı. Çabucak ortalığı gözden geçirdi, çekleri göndermiş miydim? evet dedim. 10 000'lik bir çek hazırladım şey için... düşündüm. Çocuklar için miydi? Her şey yerli yerinde, bütün o çaba ve telaşa rağmen her şeyi iyi idare etmiştim. Babam beni onaylıyordu. Pencerenin yakınına oturdu inanılmaz derecede mutluydum. Demek birlikte yaşayacaktık, en nihayet, evin ve hayatın erkeği geri dönmüştü. Hemencecik bunun devamını kafamda kurmaya başladım. Bedeni çok güzeldi, göğsü biraz tüysüzdü, ne zarafet. Ama beni durdurdu, yok, hayır, hayır plan yapma, ben uzun süre kalmayacağım dedi. Üzüldüm, sorular sormaya başladım. Çok geçmeden yola çıkmam gerekeceğini hissediyorum. Bu geri dönüş devam edemez. Fazla vaktim yok. Söylediklerine boyun eğmek zorundaydım. Yine de bana en azından çok değerli bir şey veriyor ve bırakıyordu, beni aydınlatan bir şey. Özenli mevcudiyeti sayesinde ben kesinkes babamın kızı olduğumu keşfetmiştim en sonunda. Her şeyde uzlaşma ve uyum içindeydik, aramızda bir müzik vardı, ben ne yaptıysam o da aynını yapardı, ömrümde hiç bu kadar onaylanıp kabul gördüğüm olmamıştı. Gerçekten hiç kesintiye uğramamış gibiydik. O gittikten sonra bile, evet benimle hemfikir olurdu, benimle hemfikir şimdi diye hissetmenin büyük gücü kalacaktı bana.

Rüyanın ilk bölümü

Epey bir derlenip toplanması gereken evle uğraştım, her şeyi, dolapları gözden geçirdim, etajerin üstünde atmayı unuttuğum enginar yaprakları buldum, çocuklar yokken, onlar gelene kadar bütün bunları temizledim. İşte geldiler. İşte üçüncü kızım. En son çocuğum küçük bir kız. Gerçekten de çok büyümüş. Hattâ neredeyse yürüyerek gelip sürpriz yapıyor bana, ama bu olağanüstü bir şey değil çünkü bir yaşında, ama şaşırdım yine de, üstelik biraz da konuşuyordu ki daha önce hiç konuşmamıştı. Biraz sallanarak içeri girdi ve bana –beni omzuna al– dedi minicik bebek sesiyle. Üçüncü kızım küçük ve sarışın. Kaldırıp omuzlarımın üstüne oturttum. Upuzun sarı saçları başıma döküldü. Gel gidip aynaya bakalım dedim – oynayarak salondaki büyük aynaya doğru yürüdüm. Çok tuhaftı. Yüzümün o uzun sarı saçlarla çevrelendiğini görmek. İkimiz birlikte çok umulmadık bir başka insan olmuştuk. Kızım da bu görüntüyle eğlendi. Uzun saçlı bir genç kız olmuştuk ikimiz.

Merak ettim, üç çocuğumla nasıl yaşayacaktık şimdi. Kendi kendime iyi oldu bu diyordum ama ya onlardan birinin gelmesine ihtiyaç duysaydım eğer, örneğin Anne'ı çağırsaydım, o da gelmek için ablasına güvenseydi, aslında fazladan bir çocuk daha olunca ailede durumu idare etmek daha zor oluyor. İşe koyuldum, bu yeni yaşam için her şeyi yerleştirmek, düzenlemek gerekiyordu. Çocukları gezmeye gönderdim ve öğleden önceyi etrafı düzene koymakla geçirdim.

28 Ekim 97

Uzun bir konferans

Bir yerde haftalar geçirmek gerekirse orası hapishaneye benzemesin diye ne yapmalı diyordum kendi kendime.

Ancak uyumayı başarınca biraz soluklanıp dinlenebiliyor insan diye düşündüm. Ama uyku da bir çare değil artık çünkü aynı mekânda, aynı zamanda uyanılıyor, birkaç saatliğine kesilmiş oluyor ıstırap çekmek ve duraklayan bir zamanın içinde olmanın ıstırabı derhal başlıyor yeniden.

Konferans sabahı kapıldım endişeye. Vereceğim konferansı gözden geçirmek için bir saat ayırmıştım. Üstelik daha önce yapmıştım bu konuşmayı, J.D.'yle* birlikte yaptığımın aynısıydı. Dolayısıyla derdim yoktu. Bütün binaların pütür pütür betondan yapıldığı yabancı ve yoksul kentin kasvetli mi kasvetli şu yerindeydik ailece. Bazen Doğu'dan bir takırtı işitiliyordu. Haber geliyordu: birisi intihar etmişti. Daha kasvetli bir yer düşünülemezdi. İşte bu mekânda hazırlıklarımı gözden geçirmeye koyuldum. Ève beni çok rahatsız ediyordu, anormal giyiniyor, Omi'nin gözü önünde konuşup duruyordu. Bir kenara çekildim. Defterimi açtım. Nahoş sürpriz. Vereceğim konferans neredeyse okunmaz haldeydi bir silinme olmuştu. Kuşkusuz konuşmayı hazırladığımda hiç rahatsızlık duymamıştım, metin hâlâ içimdeydi, taptaze, hatırlıyordum. Şimdi kâğıt üstünde karşımda duran şeyden, şu minnacık, bulanık satırlardan sıkıntı çekmemiştim. Üstüne

* Jacques Derrida (ed.n.)

eğilince silinmiş birkaç sözcüğün ne olduğunu kestirebildim sonunda ve onları okunaklı biçimde yeniden yazabildim ama bu on dakikamı almıştı. Defterin sayfalarını karıştırdım. J.D.'nin bir metnine bir sürü göndermede bulunduğumu gördüm *a)*'larda hangi gönderme söz konusuydu, not etmemiştim, kuşkusuz konuşmayı hazırlarken biliyordum. Artık doğrulamak için çok geç kalmıştım. Zaten yapıtları yanımda yoktu. Sonraki sayfaları karıştırınca J.D.'nin apaçık okunaklı bir şekilde not ettiğim konferansını gördüm. Eksik olan benimkiydi. Ah, keşke önceki gün işe girişseymişim! Olağan ihtiyatlılığı gösterseymişim! Yok ama, her şey hazır sanıp buna bel bağlamıştım. Utanç dolu bir kaygı içimi kaplıyordu. Küçük bir masanın başına oturup yazıları çözmeye uğraştım. İçeri bir adam girdi ve çok yüksek sesle konuşmaya başladı. Sokağın başındaki veteriner. Ona: Beyefendi beni rahatsız ediyorsunuz, dedim. Bir saat sonra bir konferans vermek zorundayım (ona Çince gibi geliyordu söylediklerim). Israr ettim. En sonunda ona balkona çıkıp annemle çene çalmasını söyledim ama sözümü dinlemediğinden ben defterimi aldım, dışarı çıktım, yalnız kalabileceğim bir yer arayarak dış merdivenlerden geçtim. Yan yana oturmuş âşık bir çift gördüm. Çok hoştu. Kız delikanlıya takılıyordu. Delikanlı gururla kendi adını söylüyordu.

Ah, ne kadar mutlu olunabiliyor, oysa ben bir utanç rüzgârıyla aşağı iniyordum.

5. 11. 97

Onun erkenden güpegündüz neşeyle geldiğini, odaya girdiğini, yatağa yöneldiğini görünce şaşırdım. Önceki günden beri ortalığı bile toplamamıştım, her gün geldiğini unutmuştum, buluşmamızdan kalan henüz yerleştirmediğim şeyler vardı hâlâ, kendim de hazırlanmayı unutmuştum. Ayak parmağımda küçük bir yara bandı vardı. İçersi çok aydınlık olduğu için perdeleri çekmeye kalktım, ama bana istemiyorum, seni görmek istiyorum, önümde uzanmış vücudun öyle güzel ki, seni sevişirken görmek istiyorum dedi, öyle şaşırdım ki ona sokuldum demek beni güzel buluyordu, soyunmaya başlamıştık bile, şefkat dolu ve olağanüstü bir mutluluk içinde, her şey öyle çabuk öyle aşk dolu öyle tatlıydı öyle şaşırmıştım bu rüya öyle şaşırtıcıydı ki uyandım. Thessie üzerime uzanmış bana bakıyordu.

27. 12. 96

Küçük kızına tuhaf bir şekilde davranan çoluk çocuk sahibi anneyi kınıyorum. Küçük kız – bir kediden daha iri değil – sokakta cesaretle minik adımlar atıyor görmek gerek – ben ona göz kulak olmak için sürekli koşuyorum, ama anne kırk yaşlarında bir sarışın korkmuyor. Evde herkes sofraya oturduğunda küçük kıvırcığın fazla yer kaplamasına tahammül edemiyor. Bunun üzerine duvara gömülü kızıl kahve mukavva çekmecelerden birine yatırıyor onu. Küçük kız mukavvanın içinde itiraz ediyor. Kınama ve endişeyle bakıyorum, yine de şu havanın geçmesini mi umuyorum?

Annem Thessie'ye öyle sert davranıyor ki elbette Thessie de çıldırmış gibi davranıyor, kaçıyor, bodruma iniyor. Annemi azarlıyorum ve temel kuralları anımsatıyorum. Ona ikna etmeye çalışarak yaklaşılırsa uslu davranacaktır. Ben onu öyle, tatlılıkla çağrıyorum, peşimden geliyor. O oyuktan çıkartmak için güzel bir şey vaat etmem gerekiyor ona. İçinde beyaz sıvı olan bir şişe gösteriyorum, elimdeki tek şey bu. Şimdi sokağın başına doğru ilerliyoruz. Peşimden gelmesi için yalvarıyorum, düşüncem şuradaki Japon lokantasına gitmek, çağırmalarıma karşılık çıkıp geliyor, peşimden yürüyor, şık dükkâna Thessie'yle birlikte giriyoruz, tek başına oturan bir bey dışında hiç kimsenin olmadığı dip tarafa gidiyoruz. Adam yanımdakine biraz şaşırmış görünüyor ama Thessie'yi şuraya oturmaya çağırıyorum, Thessie de şimdilik iyi duruyor.

27. 12. 96

Benim evimde başkalarının evinde

Ève'le zorlu bir haftasonu. Ève'le ben birilerinin evindeydik, hiç hoş ağırlanmadık, Bice ve M. Gendreau-Massaloux da vardı. Ben defalarca daha iyi bir evsahibesi olmaya çalıştım ama kendi evimde değildim, aslında birazcık öyleydim, ne iş yapacağımı bilemiyordum. İşte bu yüzden dışarı çıkma arzusuna ve düşüncesine kapıldım. Çıkıp dolaşabiliriz önerisinde bulundum kız arkadaşlarıma. Ama camlı kapılara yaklaşır yaklaşmaz yağmur yağdığını gördüm. Geceleyin durum daha beter oldu. Düşünün bir, ben bir erkek ziyaretçinin bir başka yatakta uyuduğu bir odadaydım. Sabahleyin çabucak çıktım, keyfim yoktu. Kız arkadaşlarımla buluştum yine. M. G.-M. ve Bice'le bir masaya oturunca biraz olsun rahatladım. Onlara bir adamla aynı odada uyumaktan nefret ettiğimi söyledim. Kuşkusuz bu bir eşcinsellik ilanı gibi geliyordur kulağa diye düşündüm canım sıkkın. Biraz mahremiyet içinde olmak, biraz ahbaplık etmek isterdim. Büfeye gittim. Kapıyı açtım. Önceki gün oraya bu kötü koşullarda ikram etmek istemediğim birkaç kadeh buzlu beyaz porto saklamıştım. Bu kez kadehleri çıkardım. Hâlâ buz vardı, ne büyük şans. Ve bu kadehleri kız arkadaşlarıma ikram etmeye gittim. Yine de gönül okşayıcı minik bir armağanı hak eder insan. İçtik. Yola çıkış saatini sabırsızlıkla düşündüm. Kol saatim durmuştu. Bu bayağı bir sürpriz oldu benim için. Belki de kadranda görünenden daha geç olmuştu vakit. Belki saat çoktan 5 olmuştu. Yola çıkmayı düşünmeye başlayabilirdik, nezaketsizlik olmazdı. Saat kaç? diye sordum umutla. M. G.-M. bana saatin 5 olduğunu

söyledi. Kalabalık, kapılara doğru hareketlendi. Gitse miydik? Herkes gidecekti. Ne büyük kurtuluş. Sıvışmak için bu hareketlilikten yararlanabiliriz dedim Ève'e! Kesinkes olmaz diye sırıttı. Civarda oturan Madam ***'i aramam gerektiğini hatırlatırım sana, hem vakit çok erken. Saat 6.30'da uğrayıp onu alacağım ve benim evime götüreceğimiz konusunda anlaştık. Zaten ona bir armağan hazırladım, size göstermek istiyorum. Kendi işlediğim bir masa örtüsü. Ève yaptığı işi göstermek için ısrar etmeye başladı. Yola çıkmak isteyen M. G.-M.'yi kendini beğenmiş ısrarlarıyla rahatsız ediyordu. Gözümüzün önünde koyu renk bir işlemeyi açtı, gerçekten şaşırtıcı bir hünerle yapılmıştı nakış. Otuz yıl önce bayağı birşeyler yapmayı biliyormuş demek! Ben yeteneğine hiç tanık olmamıştım. Üstelik sihirli bu, diyordu, sallanınca küçük örtü büyü yapıyormuş. Ève bir tür modern, inatçı büyücü havasındaydı. En sonunda örtüsünü katlayınca ben bu sıkıcı ve konuksevmez mekândan gitme arzuma geri döndüm. M. G.-M., B. ve ben küçük birer teselli içkisi içtik. Saat kaç? Yaşasın buradan çıkma vakti.

Şubat 98

Heidegger'le bir akşam

Onu Üniversite'ye, sadece birkaç kişiyle birlikte öğle yemeğine davet etmek gelmişti aklıma. L. Labarthe ve birkaç genç olacaktı herhalde, sonuçta baş başa bir yemek, gerçekten sohbet etme ortamı. Her şey sorunsuz geçti. Beyaz örtülü küçük bir masaya oturmuştuk. Buna karşılık yapmadığım şey, yemeği denetlemek oldu, işi Ève'in eline bırakmıştım ve bu bir hataydı. Her şey yetersiz miktardaydı, birdenbire yetmeyiverdi, ben de sadece davetliyle ilgilenmek yerine porsiyonların yetersizliğini dert etmeye koyuldum. Haber yayıldığından, çabucak yeni gelenler olduğunu belirtmek gerek, genç kızlar ya da kadınlar davetlilerin yerine basbayağı sofraya yerleştiler. Ben sırtımı döner dönmez oturmuşlardı, hem de düpedüz H.'nin yanına. İki kadını epey soğuk bir biçimde kaldırmak zorunda kaldım. Arkaya oturmalarını söyledim. İkinci bir sıra oluştu. Sözde baş başa olacaktık. Bir sonraki aşamada, bir konferans düzenlendi. Öngörülmemiş bir şeydi bu. İşler tümüyle denetimimden çıkmıştı. Koca Üniversite uğultular içindeydi. H.'nin yanında ayakta duruyordum, Sarah ve başka biri daha vardı, etrafımızı bir gürültü patırtı sarmıştı, insanlar dev bir salona akın etmişti. Birbirimizi güç bela işitebiliyorduk. H. Sarah'ya doğru eğildi ve bir şey söyledi. Sarah başını kaldırdı. H. onu dudaklarından öptü. Bir tür sinsi gülümsemeyle. Sarah kendine gelemiyordu. Kızarmıştı, utanmıştı, aşağılanmıştı. Ben de bu olaydan şaşkına dönmüştüm. Sarah hoşuna mı gitmişti onun? Nesini beğenmişti? Dudaklarındaki bir şeyi mi? Hem inanılmaz hem nahoştu bu durum. S. çok şiddetli bir tepki göstere-

bilirdi. Daha sonra onu gözden kaybettim. Ben de kim nerede bilmiyordum – amfiye girdiğimde her yer tıka basa doluydu, bütün ön sıralar için tartışma çıkmıştı, sekide salkım salkım insan vardı özellikle de tam kürsünün önünde kırmızılar giymiş bir kadın. Hiçbir şeyi görmek ve işitmek mümkün olmayacaktı. En azından o kadını aşağı indirdim. İhtiyar Marguerite'in beni çağırdığını duyar gibi oldum. Belki de ön sıralarda bana bir yer tutmuştu. Ama göremedim. Altıncı sıraya doğru bir yer buldum en sonunda. Arkadan biri, bir kadın, oraya oturmamı engelledi, V. için ayırmış orayı. Ben Hélène Cixous'yum, bu toplantıyı ben düzenledim dedim ona, ama dinlemek bile istemedi. Yerimde kaldım. H.'nin söylediği her şeyi dinleyici kitlesi anlamış mıdır acaba diye merak ettim. Bana dedi ki herkes onun anıştırmalarını kendi yerel bağlamına göre anlıyormuş. Ben barış yaptığımda, sonsuz ve kalıcı olması barış kavramının içinde bulunur dedi bana. Gerçekten mi? dedim. Kendinden çok emindi, koyu renk takım elbisesinin içinde dimdikti, biraz soğuk ve kendinden emin o ironik havası vardı hep.

1 Aralık 97

İşimle ilgili içimi dökmek için X'le biraz yalnız kalmak istedim ve içinde birkaç koltuğun bulunduğu küçücük odaya çekildim. Ama son derece nahoş bir şekilde gördüm ki tanımadığım bir kadın konuşacağım hanımla birlikte koltuğu işgal etmişti. Karşı çıktım, bu davetsiz gelişini oldukça patavatsız ve gereksiz bulduğumu söyledim. Yaptığım şeye hayran olduğunu söyledi bana – ve işime yabancı biri olmadığını. Zaten *Déluge*'den* söz ediyordum dedi. Ayağa kalktı. Müsvedde üstünde çalışmış olduğunu söyledi. Şaşırdım. Elinde kalın ve sanki yer yer kesilmiş bir defterle geri geldi. Bakıyorum. Evet büyük bir hayretle tanıyorum – evet benim elyazım. Peki ama nereden çıkmış olabilir bu? Beni seven bir erkek kardeşim var, dedi kadın, öyle ki çöp karıştırıyor. Ne?! Evet, binanın çöp bidonundan geliyordu defter. Aşırma ya da soygun oldu diyemezdim dolayısıyla. Ben bu defteri çöpe atmıştım. Artık benim değildi. Genç kadından etkilenmiştim, boşboğazlıklardan uzak, korunaklı bir yerde değilim demek ki diye düşündüm. G.'yle yazışmalarım geçti aklımdan. Ama elbette, ondan gelen hiçbir şeyi atmıyorum diye rahatlattım kendimi.

Bundan böyle artıklara dikkat etmem gerekecek. Aynı zamanda hileci hanım okurumun tutkusu beni duygulandırmıştı.

30. 12. 97

* "Tufan", H. Cixous'nun 1992 tarihli bir kurmaca yapıtı. (ed.n.)

Thess'siz bir gece, ama sensiz değil. Senin varlığının keyfini süremezsem ancak kendime kızmalıyım. Önce senin geçeceğin saatte tam anlamıyla hazır değildim, ne giyeceğimi düşünüp duruyordum ki ikinci kapıda, sana ayrılmış kapıda zili çaldığını duydum. Fırlıyorum, neredesin aşkım, kapıya kim vuruyor, geniş koridorlarda koşuyorum seni kaçırırım düşüncesinden deliye dönmüşüm. En sonunda varıyorum, ama ne zaman, ama nereye, varlığı hiç istenmeyen birini bana yoldaş olması için alıkoymayı başarmışım yolda, yanımdaki kişi A., o kadından nasıl kurtulacağımı kesinkes bilmiyorum, bunu düşünemiyorum. İşte üçümüz bir aradayız. Sen dinlenmek istiyorsun, vakit dar, dinlenmeni sağlamam gerektiğini biliyorum, bunu arzuluyorum, en sonunda ikimizi bir odaya götürüyorum, işte şöyle yerleşiyoruz: sen uzanıyorsun, ben de kaşık gibi sana sıkıca sarılıyorum, A. arkada, benim yanımda. Seni kucaklıyorum, sanki olağan arkadaşlık bağının bir parçasıymışçasına, tek vücut oluyoruz, sanki bu dünyanın en basit şeyiymişçesine, yavaş yavaş her şeyi unutuyorum, artık sadece sana bağlıyım, kimsenin kesintiye uğratamayacağı bir esrime içindeyim, kimsenin, ne içeri giren insanların ne A.'nın mevcudiyetinin ne de bunca sıkı bu arkadaşlık bağı hakkında onun yapabileceği yorumun.

5. 1. 97

Konferans şu eski konukevinde yapılmıştı. Bir resepsiyon verildi, orada bir köşede ağaç gibi dikilen Chirac'ın önünden geçtim, tek kelime etmeden. Kıpırdamadan duvar dibinde duruyordu. Dimdik zarif soğukkanlı bir biçimde geçtim.

Kaza meydana geldi. Nasıl oldu hatırlamıyorum. Sağ elim kopmuştu. Doğal olarak el nakli düşündüm. Çay saatiydi. Hepimiz küçük masalara oturmuş çene çalıyorduk. Elimi masanın üstüne tabağımın kenarına koymuştum. Tırnakları narin, çok güzel ince zarif bir eldi. Asıl şaşırdığım şey, kolumun o anda bir elle son bulmadığını kimsenin fark etmemesiydi, belki de kesik yer dümdüz konulunca kapalı duran minyatür bir ele benzediğinden fark edilmiyordu, ama pes doğrusu. Derken biraz vakit geçti, birdenbire endişeye kapıldım. Belki de sonunda elimi yerine diktirme olanağım olmayacaktı, belki canlı ve güzel olan şu el ölmüş olacaktı. Elin üstüne eğildim. Küçük parmağın tırnağı altında küçük bir kir vardı, çıkarmaya çalıştım. İşte o zaman el için endişelendim. Ayağa kalktım, elimi aldım, çocuklar bile korkmuş görünmüyordu.

Bana küçük bir demet çiçek veren Yvette S.'yle birkaç adım yürüdüm. Bana iki aylık hapis dönemini anlattı. Doğru, o sarsıntıyı geçirdiğini unutmuştum. Elim yüzünden ona kulak verdim. Ağır ağır dışarı çıktık, kanatlı kapıları özenle kapattı. Kapatma, dedim, kedim içeride! Açamaz kapıyı. Sol elimle küçük ahşap kapı kolunu kavradım ama ne yazık ki kopup elimde kaldı. Tek elimle kapıyı zorlayarak açmak kolay olmayacaktı benim için. Kapı saydamlaştı ve bir başka odanın kapısından çıkış arayan Thessie'yi fark ettim.

13. 1. 97
*Osnabrück**

* *Osnabrück*, Cixous'nun 1999 tarihli bir kurmaca yaptı. (ç.n.)

Saatime baktım ve bir çığlık attım. Saat 4 olmuş! Tiyatroya gitmem gereken saat! Oysa ben burada, tatil yapan herkesle birlikte bu dev malikânedeydim. Üstelik evde olmam gerekiyordu, hele hele Irma'dan telefon gelmiş olması gerekiyordu ne felaket! Onu hemen aramam gerek! Sonra çabuk, araba hazır olsun! Herkese emirler yağdırdım, Anne'a, ötekilere, toparlanın, çabuk, yola çıkıyoruz. Ya Thessie? Thessie'yi aramak gerek! Telaşla bir telefon aradım, bir de defterimi. Elbette Irma'nın no'su yoktu. İhtiyar Marguerite kalıyordu geriye. Külüstür ahizeye sarıldım. No'yu çevir diye bağırdım Anne'a, Thessie'yi görür müyüm diye bahçeleri ve koridorları gözlerimle tararken no'yu Anne'a çevirttirdim. En sonunda Marguerite çıktı telefona. Irma'yı ara diye bağırdım. Ona haber ver. Marguerite, Irma'nın telesekreterinde hep müzik çalıyor diye karşılık verdi bana, sonra beni sinir etmeye, lafı geciktirmeye başladı. Telefonu kapadım. Eve koşsam daha iyiydi –belki de– herkese yola çıkış emri verdim ve Thessie'yi aramaya koştum. Küçük bir yamaçta çöreklenip uykuya yatmış parlak tüylü kızıl bir hayvan gözüme ilişti – bir sincap! Öyle güzeldi ki! Gurulduyordu. Ben büyülenmiş kalmıştım. Zaten onun çevresinde, başları aşağı ya da yana gelecek şekilde kıvrılmış üç-dört sincap daha vardı. Bu hayranlık verici topluluğun yanında da, ayakta duran, uzun boyunlu iri bir ördek. Hayvanlar uyumak için birbirlerine sokulmaya çalışıyordu kuşkusuz. Ben yeniden Thess'i aramaya koyuldum. Thessie Thessie! diye bağrıyordum. Biri uzaktan işaret etti, burada, bu tarafta diye, adam tüylerinin büyük bölümü beyaz renkteki bir kediyi gösteriyordu. O değil dedim. Yok yok, o. Miyopluğuma güvenemeyip yine de yanına gittim. Hayvan aslında üç renkliymiş, siyahı varmış, bir de galiba kızılı dedim karşısına varınca, kediyi kucağıma aldım, uzun tüylüydü, Thessie değildi, pek güzel olmayan büyük uysal bir

kediydi, alabilirdim ama Thess'imi aradım. Bağırıyordum da bağırıyordum. Vakit geç olmuştu, tiyatroyu kaçıracaktım, ötekiler de benim yüzümden yetişemeyecekti. Anne'ı aradım o beni aradı, Thessie'nin daha ziyade arabanın yakınlarında olabileceğini düşünüyordu.

17. 12. 97

İnanmıyordum. Gerçekten birlikte Girit'e gidecektik. İki gün sonra. Henüz tam anlamıyla valizimi hazırlamamıştım çünkü inanmıyordum ama yine de orada evin önünde açık duruyordu, kısa yolculukların küçük valizi. Bu arada sen hazırdın. Geniş caddedeydik, sen inanıyordun gideceğimize. Çoktan yolculuk giysini giymiştin. Yazın geldiğini haber veren, yolculuğun olağanüstü kişisinin sen olduğunu gösteren o bembeyaz giysi. İçin için, bu işin gerçekleşmekte olduğuna inanamıyordum bir türlü. Yola çıkıyorduk, hareketimizden iki gün önce sen çoktan kendi evinden ayrılmıştın ve buradaydın, doğal bir halde. Hâlâ hazır olmayan bendim. Bornozumu üstüme geçirdim, karşıdan karşıya geçtim, küçük valizime birkaç parça eşya koyacaktım. Hesap yaptım yanıma almam gereken eşyaları düşünmeye başladım. Hafif şeyler. Gri ceketim. Yanlış yunluş istiflenmiş bütün o şeyleri boşaltmam gerekecek diye düşündüm ve onlardan kurtulmam gerekecek. Sana doğru yeniden karşıdan karşıya geçmeye karar verdim. Sen caddenin öbür tarafındasın, arabanın içinde. Beceriksiz, bir sonuca varmayan hareketler yapıyorum – birkaç adım atıyorum, geri dönüyorum, bornoz-mantoyu yeniden giyiyorum. Tam o anda sen öfkeyle ya da sinirlenerek elindeki gazeteyi sertçe salladın. Bana gösterdin. İşe bak, gazetelere çıkmış bile! Kocaman bir başlık taşıyan bir makale vardı – ama pohpohlayıcı. O yola çıkıyor, o şuraya gidiyor – makalede senin yolculukların ilahın yolculukları gibi anlatılıyordu, büyük havadisti, kötü bir tarafı yoktu yazılanların. Ben pek bir kötülük görmüyordum bunda ama yine de seni bulup ortaya çıkarmışlardı işte (ama benim hakkımda tek kelime yoktu). Evin önünde kapağı açık vaziyette bıraktığım valizimi düşünüyorum seninle konuşurken. Başımı kaldırıyorum, bakıyorum. Yerinde yok. Ama birkaç metre ötede normal görünen, epey iri yarı, güçlü kuvvetli

bir adam, elinde benim valizimle acele etmeden yürüyor. Vargücümle: hırsız var! hırsız var! diye bağırdım ve adamı yakalamak için koşmaya başladım, sen de öyle, hırsız var valizim o benim valizim, adam valizimi çaldı. Adam koşmaya başladı. Caddede ona yetiştim. Sen de koşuyordun. Adam valizi bırakmıyordu. Ne yapacaktım? Onun önüne geçmiştim. Sana seslendim (sen güzel beyaz giysilerinle geliyordun): ateş et ona! Sen anla diye tabancanı çek de ateş et! ateş et! diye ekledim. Bunun üzerine adam korkuya kapılıp valizi bıraktı. Her şey yatıştı. Adamla konuşmaya başladım. Neden bu iyi giyimli adam hırsızlık yapmıştı? şimdi her şey bana iade edildiğine göre ona kızgın değildim.

Sana gelince, sen ateş eder gibi yapmaya hazırlanmıştın o sırada.

18. 11. 96

Sahici çocuk
(bazen unutulduğunu bilmeyen güven dolu çocuk)

Mutluluk, bir küçük kız sahibi olmak: ne büyük mutluluk, kanlı canlı, elini kolunu oynatıp duran güzel küçük bir kız. Bir bebeğin yapabileceği her şeyi yapabiliyor şimdiden. Yatakta kımıldanabiliyor. Son derece canlı. Benim güzel küçük kızım. Hem de kıpır kıpır. Oynamak istiyor. Oynaşırken yataktan düşeyazdı da son anda yakaladım onu. Benim güzel toparlak çırılçıplak küçük kızım. Neşeyle alışverişe inerken alelacele, sadece onu düşünüyorum, hemen yandaki fırına koşarken Ève'le birlikte, sadece bebeğimi düşünüyorum, pencereyi açık bıraktım, ev tek katlı. Böylece aşağıdan küçük kızımın cıvıltısını işitebiliyorum. Sadece onu düşünüyorum. Kaç yaşında? Yaklaşık bir. Belki de on aylık. Ne zaman doğurdum onu? Hatırlamıyorum. Geçen yıl doğurdum herhalde. Kuşkusuz onun gerçek bir bebek olduğunu hemencecik anlayamadım. Gerçek bir bebek. Ama işte oluverdi. Gerçek bir bebekte ne varsa onda da var. Güzel küçük bir vücut, gürbüzlük. Fırıncı kapıcı kendisine bir anahtar gerektiğini söylüyor bana. Doğru, adamın yukarı çıkması gerekiyorsa öyle. Ama şimdi bununla ilgilenecek vaktim yok. Koşarak aşağı inmek riskliydi: yeterince hızlı gidersem kızımın yataktan düşmeyeceğini hesaplamıştım. Gecikmem söz konusu olamaz. Omzumun üstünden dönüp şöyle diyorum: Ève size kendi anahtarını verir. Anahtarın eşini yaptırmak olanaksız. Çabucak dışarı çıkıyorum. Pencereden gerçek bebeğimin gerçekten ağladığını duyuyorum. Ey benim sevincim, benim endişem. Aşağıdan "geldim bebeciğim" diye bağırıyorum ki annesinin sesini duysun. "Geldim."

Şimdi nasıl geri çıkacağım? İçinde öylesine beklenmedik umulmadık olağanüstü bebeğin yaşadığı ve ağladığı tek katlı küçük evin altındayım. Sahici bir çocuk. Ève'in içeride olup olmadığını görmek için gerçekten yandaki dükkâna daldım mı yoksa tıka basa dolu dükkâna kafasını sokup çıkaran rüya mıydı sadece?

Ève'i beklemeden, asansörü çoktan çağırdım, endişe doluyum, ya bebeğim düşseydi, ama ağladığını pencereden iyice duyuyorum, hâlâ orada, hâlâ sağ.

14. 5. 90
*Beethoven, Rêves de la Bien-Aimée**

* Cixous'nun 1993 tarihli bir kurmaca yapıtı. (ç.n.)

Masum kız

Neden tanırım, nasıl ettim de o taptığım çocukla koca gün ilgilenmedim? Aklım nerdeydi? Ancak gün sonunda kendime gelince dehşetle düşünüyorum bu durumu.

Ve biberon hazırlamak için gereken şeylerin arayışına koyulmayı. Ama o noktada kimse bana yardım etmiyor. Genel bir karışıklık var. Ève'den boşu boşuna yardım istiyorum. Bir kaçarula. Biberon ısıtmak için. Ama tam bir kargaşa çıkıyor. Ağlaya ağlaya bu kez tam anlamıyla bilinçli bir halde engeller arasında dolaşıyorum, sinirliyim aşağıda tek başına bıraktığım ve herhalde artık umutsuzluğa kapılmaya başlamış olan çocuğu düşünüyorum durmaksızın. Bu sabahki ilk biberondan beri ne bir insan gördü ne de bir şey yedi. Elbette çocuk unutulduğunu bilemez. Masum kız. Onu tek başına, sessiz ve boş odada, sınırı olmayan zamana teslim edilmiş, unutulduğunu bilmez halde canlandırıyorum kafamda, bebeği itiraz etmeden masum masum acı çekerken (bunun normal olduğunu sanıyor) hayal ediyorum. Aslında en beteri bebeğin ağlamamış, beni çağırmamış olması. Bütün gün duymadım sesini. Aklım fikrim onda. Oysa yukarıda maddi engellere karşı mücadele sürüyor. Şaşkın bir halde kaçarula, biberon, süt ararken erkek kardeşimle konuşuyorum, Moğol olmayan mongol çocuğun* hikâyesinden söz ediyoruz.

Gerçek bir biberon istiyorsan beceremeyeceksin, diyorum kendi kendime. Şimdi zaman zorla geçiyor. Acele etmek, çocuğu

* Ya da "mongol olmayan Moğol çocuğun". Zira Fransızcada Moğol ve mongol aynı sözcükle (*mogolien*) ifade edilir. (ç.n.)

en azından yalnızlığından kurtarmak, hele hele fazla acı çekmediğinden –zira bütün gün hiçbir sıvı almadı– emin olmak yerine bununla uğraşıyorsun. Acil olan yanına gitmek. Dolayısıyla soğuk bir biberon aldım ve telaşla odaya yöneldim. Çocuk orada, beşiğindeydi. Kapıyı açınca bana gülümsedi masum kız. Yarıkaranlıkta, minik yüzü zayıflamış, ihtiyarlamış, ne büyük bir sevgi duydum ona, iyice güçsüz düşmüş, güven dolu, benim hatam yüzünden bu kadar uzun zaman acı çektiğini düşünemeyecek haldeki bu çocuğa. Doğru dürüst hazırlanmamış olsa bile, en sonunda ikinci öğün geliyordu işte, saatler önce yemeliydi bunu. Bana gülümsüyordu beşiğinde. Tıpkı bir çocuğun silikleşen anısı gibi. Sevilmeye, karnı doyurulmaya hazır. Solmuş görünüşü ve güven dolu duruşu yüreğimi burkuyordu.

Harika fotoğrafların rüyası

Uzun uzun fotoğraflara bakmaya daldım. Çok tuhaf birkaç fotoğraf vardı. Sokakta, sanki Oran'daki Cercle Militaire'in önünde çekilmiş bir fotoğrafa takıldı önce gözüm, öyle şaşırtıcı bir fotoğraftı ki gözlerimin önünde fotoğraftaki kişiler hâlâ koşuyordu, sarışın bir genç kız, fotoğrafın köşesindeki yerinde durmadan önce koşuyordu. Sevmediğim bir fotoğraf vardı: benim fotoğrafım, Oran'daki balkonda profilden görünüyorum, kuşkusuz René Coty caddesi burası. Kim çekmiş acaba ve ne zaman? Biz o caddeden taşınmadan hemen önce A. mı çekmiştir? Ben ayakta duruyordum (siyah-beyaz), panjurların arasında yüzüm sivri, yanağım biraz süzülmüş, burnum kartal gibi. Daha yakından baktım, evet eski küçük gözlüğümü takmışım. Anlamıyordum, neden çıkartmamışım ki onu?? Ama aşağıda yanıtı geldi sorunun. Bu da sokakta, Oran'da, savaş sırasında çekilmiş bir fotoğraftı. Birkaç asker görülüyordu – beş-altı asker, yuvarlak miğferleri ve yönetmeliğe pek uygun olmayan giysileriyle, bu fotoğraf da harikaydı, öyle iyi çekilmişti ki adamlar hâlâ koşuyordu, sokakta, Cercle Militaire'in parmaklıkları boyunca, iki yana sallanarak birbirlerinin önüne geçmeye çalışıyorlardı, orada ilerlerken birden babamı gördüm. *Bendim* bu. Tamı tamına. Bu yüksek alın, biraz çökük yanak, küçük gözlük, genç ve ciddi havasıyla bu yüz. Ah, A.'nın neden René Coty caddesinin tuhaf fotoğrafını çektiğini anladım. Bak! bak diyorum (sofrada yanımızda oturanlara aldırmaksızın) fotoğraflara! İnsanların hâlâ hareket ettiği görülüyor!

16 Ağustos 92
Beethoven

Karabasan gibi bir kent, Ève ve Anne'ın şu sıralar yaşadığı yer, çok kalabalık, eski bir kent.

Asansöre binmek istedim, kurt yeniği demir asansöre. Anne korktuğunu hatırlattı bana. Ya bozulursa falan? Peki, merdivenden çık. Merdiven mi! Merdiven ahşap, yüzlerce basamağı var, yürünecek gibi değil, sıkışık, ters dönmüş tomarlar halinde kıvrılmış. Önümüzdeki adam ateş püskürüyor, bizi uyarıyor. Tırmanmak, kaymak, sürünmek gerek, merdiven zaten bütün mekâna iyice yayılmış, geçilmez halde. Bu merdiven zaten bir mezarlık. Burada, koyu ahşap basamakların içinde, eski zamanların bir sürü sakini gömülü. Biz tırmanırken kalıntılar gösteriliyor bize, mezar kâğıtları. Üstünde bilmece gibi desenler bulunan büyük kâğıtlar bunlar. Bir beyefendi bana bir kâğıt uzatıyor, biraz duraksayarak söküyorum üstünde yazanı. Doktor Vert'in –bayağı iri bir desen geliyor ardından– sonra anlıyorum "üç kurdu var" (üç kurt var).* Ah evet! İşte o korkunç merdiven böyleydi.

10. 3. 92
Beethoven

* Fr. *vert*, yeşil, *ver*, kurt (ağaç ya da kitap kurdu) anlamına gelir. (ç.n.)

Kavga avluda, büyük karenin içinde meydana gelmişti, M. ile X. arasında. Simon neden oraya, karenin köşesine bırakılmıştı bilmiyorum. Tek gözümle gözetliyordum. Kımıldamıyordu. Kuşkusuz uyuyordu. Ben de uykuya dalıyorum. İki delikanlı sarmaş dolaş yuvarlanıyordu. Orada, köşedeki küçük bebeğe, küçücük minicik bebeğe çarparlar diye elbette biraz korkuyordum hâlâ. (Kısa süre önce onun hakkında bir konuşma olmuştu, kiminle konuşmuştum? onu orada yatmış görmekten ıstırap duyduğum yerde, bir sünger kadardı, daha büyük değil, kaç yaşındaydı? bir aylık gibi görünüyordu, ama hesapladım, mayısta doğdu, beş ay olmuş, dedim). Kavga uzun sürdü. Uyuyakaldım. Uyandığımda kavga bitmişti. Yarım saat uyumuştum. Platoda büyük bir karışıklık vardı. Her şey değişmişti. Ya çocuk? Onu görmüyordum. Kaygıya kapılarak onu aramaya koyuldum. Ortalıkta yoktu artık, gittim, aradım, belki de isabet almıştır, toz duman olmuştur düşüncesi aklımdan çıkmıyordu, ona bir darbe indirmişlerdi herhalde, sadece bir sünger buldum, bir ceset mi? ya şunlar, şu ufak solmuş çiçek kafaları, yoksa?? yo, yo, hiçbir şey bulamadım, tanınabilecek hiçbir şey yoktu, ne olduğu teşhis edilebilecek hiçbir kalıntı bulamadım. Boş yere aradım. Oğlanlara sordum, hiçbir şey görmemişlerdi. Kaygım devam etti. Dile getirmesem de öldüğünden, öldürüldüğünden emindim. Sonra beni kısa süre önce yerleştirdikleri küçük eve doğru gittim. Küçük bir şaheserdi, mahallede baştan aşağı çiçeklerle bezeli bir ev. Beni mutlu etmek için destek duvarı boyunca gerçek bir morsalkım sardırmışlardı. Sarı yapraklara dokundum, yapma değil miydi? Hayır! Hem her yerde, duvarlar ve pencereler boyunca çiçekler vardı. Yeni arazide rüya gibi bir yer. Sonra bu mekânı ziyaret ederken, yüreğimde bir ağırlıkla, arazinin geri kalanını gördüm, evin arkasındaki ördekli gölcüğü, ve kıra

özgü bir manzarayı, ama yanda, yolun üstünde kakalar vardı, kimin kakası? Eşeklerindir diye düşünmeye çalıştım ama insan kakasıydı. İnsanın her istediği olmaz. Ördekler vardı. Gölcüğe yaklaştım. Hızlı hızlı yüzüyorlardı – altı ya da belki sekiz tane. Davetli adamlardan biri elinde bir uzun tahtayla yaklaşıyor işte, ördeklerden birini vurup öldürmeye çalışıyor. Öfkeden deliye döndüm. Haykırdım. Durun! Adam devam etmeye bayağı kararlıydı. Ben kimdim? Evin kızı. Ona şöyle dedim: eğer ördeklerden tekine dokunursanız sizi derhal dışarı attırırım. (Buna gücüm var mıydı bilmiyordum ama uğraşacaktım.) Adam vazgeçti. Ben geri döndüm. Annemle karşılaştım. O mesele içime oturmuştu. Simon'u görüp görmediğini sordum. Kavga sırasında karenin öbür tarafındaydı annem. Hayır dedi bana. Kaygımı dile getirdim. Hemen beni suçladı. Benim hatamdı vb. Ne! dedim, onu oraya koyan ben miyim? Zaten capcanlıydı. Öyleyse ben uyurken mi? Annem gözcülük etmemiş miydi? Sert bir tartışmaya giriştik. Ama özellikle. Ama özellikle o düşünce yakamı bırakmıyordu, kovuyordum, gene geliyordu, o öldü, onu kaybettik. Kanıtım yoktu, öyle olduğuna inanmamaya çalıştım ama için için hissettiğim acı yakamı bırakmıyordu. Ve sürekli kendi kendime şöyle diyordum: zaten sadece altı aylıktı. Zaman geçecek. Başka bir tane yapılır. Unutmayı denedim, kabullenmeyi denedim ama olanaksızdı, uyanılması mümkün olmayan bir karabasandı bu, ne düşünmeyi ne düşünmemeyi becerebiliyordum. Ve bu konuda hiçbir şey söylemiyordum, dehşet yüreğimin derinliklerinde saklıydı.

10. 11. 90

Oran'a gitmek için böyle bir arzu

Trenin kenti göreceğimiz mesafeden geçebileceği düşüncesi, sırf o düşünce alıp göürüyordu beni. Bana kentin korkunç derecede değiştiğini söylüyorlardı ama oraya giden kişi kentin sarı-turuncu olduğunu, benim bayıldığım o yoğun renkleri sevmediğini söylüyordu. Dolayısıyla, uzaktan, bir dakikalığına bile olsa, doğduğum kentin renklerini ilk kez yeniden görme düşüncesinin sevinciyle trene bindim. Trene gitmek için garda, peronların üstüne asılı yüksek koridorlardan geçmek, koridorun ortasında da merdivenden aşağı inmek gerekiyordu. Perona ulaştık, valizlerimiz ağırdı. Trene bindik. Y. ile aynı kompartımandaydım, doktora tezini hazırlayan o eski öğrenci, yüzü duygularını belli etmeyen, iri yarı epey yakışıklı bir tip. Kadın yiyecek olarak kendisine nasıl kütük gibi kocaman bir ekmek verildiğini anlattı (el hareketiyle gösterdi). Oran'da yaşam eskisi gibi değildi. Ama ben güzelliğinden başka bir şey düşünmüyordum.

Peronda kadın büyük bir hasır sepet bulmaya gitti. Bagajların emanet bırakılmasında kullanılıyordu sepetler. Zaten peronda bir köşede üst üste yığılmış birkaç sepet gördüm. Elbette kilitleniyorlardı ama bana kapılıp götürülmesi kolay olurmuş gibi geldi. Yine de bagajlar çalınırsa aslolanı kaybetmiş olmayacağımı düşünüyordum. Önemli olan, bunca arzuladığım Oran'dı. Trende keşfettim ki gidişle dönüş arasında bir buçuk saat geçiyordu: gidiş-dönüş olacaktı bu. Böylece, doğduğum kente bir saatliğine dalmaya vaktim olacaktı demek ki? Büyük bir heyecan

kapladı içimi. Kentin göbeğine, "Place d'Armes"a doğru girerken gördüm kendimi, renkli maddenin ortasında, yoğun mahallelerin arasında gördüm kendimi.

9. 3. 92

Ölüler diyarında, yeraltı âleminde

ölülerin ve bütün dışlanmışların, özellikle eşçinsellerin yaşadığı yerde ben ne yapıyordum? Oraya inmiştim. Şimdi oyalanıyordum, gözlem yapıyordum, ama bu gürültülü, hareketli kalabalığa da karışmıştım. Ölüler diyarında, yukarıdaki gibi her şey var, gök dışında. Yerin altında, aşağıda bu diyar, ama dünyanın kopyası çıkarılmış burada, deniz var, içinde yüzülen, koyu mavi engin bir deniz. Ve her yerde kafeler var, insanlar toplanmış, kıyamet günü gibi bir ortam, insanlar birbirini arıyor arzuluyor, bir neşe var, işte kocaman bir atlıkarınca, daire şeklinde bir toplaşma, aralarından Maurice'i tanıyorum görünce ve Soleil'den* birini daha. Bu insanlar galiba Peter Brook'la oynayacak ve çalışacaklar, bana sesleniyorlar, ama gitmeyeceğim, kendi kendime yine de birbirlerine çok yabancı değiller diyorum, bazıları tanıyacaklar birbirlerini. J. geldi, şimdi ziyaretinin sonu, yola çıkış vakti, kalabalıktan biraz rahatsız oldum. J. gidiyor. Koridordan geçiyor. Sağda çok küçük bir koridor var. Şu tarafta. J. oraya dalıyor. Asansör çağırır gibi duruyor. Ve işte ortadan kayboluyor, kurtuldu! Ah neden onunla çıkmadım!! Beni tutan neydi? Onun yukarı çıkmasından yararlanmaktan alıkoydum kendimi. Bunu düşünmüş olmaktan mı yoksa? Onunla birlikte hamle yapabilirdim. Ve dış dünyaya kavuşabilirdim! Gittiği yoldan çabucak ilerliyorum. Şurada, solda, duvarda bir düğme var. Evet, şu tarafta, dışarı giden asansöre binmek isteniyorsa bu düğmeye basmak gerek. Şimdi öğreneceğim.

* Théâtre du Soleil. (ç.n.)

Ölüler diyarına geri dönüyorum. Bir koridorda, bir tür etajerin üstüne konulmuş, ölü değilse bile neredeyse ölmek üzere, terk edilmiş iki bebek buluyorum. Hareketsiz. İkisinin de sırtlarında birer rakam var. Birinde no 40 yazıyor, öbüründe? Rakamın anlamını tartışıyoruz X'le. Bu bir doğum ve terk tarihi mi? Öyleyse biri on yıldır orada mı? Hayır deniyor bana, rakam daha ziyade ana-babanın yaşı – epey yaşlılar görünüşe bakılırsa. Ya da bir kuşağın rakamı. Bebeklerden birinin yanında fotoğraflar var. Biraz Almanlara özgü bir iç mekânın resmi, her şey ahşap, Noel ağaçları var, bir aile var. Bebekleri sahiplenmek için içimi büyük bir istek kaplıyor. Oldu. Bebekleri alıyorum. İkisini de. Biri öbüründen daha iri ve şişman, biri birkaç aylık, öbürü küçücük. Güzel değiller. Baygın bir uyku halindeler. Biberon aramakla uğraşıyorum. İşte kocaman, ağzına kadar dolu bir biberon. Bebekleri alıyorum. İki sepete koyuyorum. İyice sarıp sarmalıyorum, ekmeği peçeteye sarar gibi, yüzlerini de örtüyorum, ikisini de saklıyorum ve biberon avına çıkıyorum. Epey zamanımı alıyor, bu âlemde biberon bulmak kolay değil. İşte arayıp taramaya koyulmuşum. En sonunda buluyorum. Geri geldiğimde ne korkunç bir şok! Şurada, sepetlerin içinde ne olduğuna bakmadan insanların koyduğu koca bir yığın giysiyle kaplanmış etajerim. Ah! boğularak ölmüşlerdir kesinkes?! Her şeyi çekip alıyorum, her şeyi yere fırlatıyorum ne yapalım katlayıp toplayarak değerli zamanı kaybedemem, insanlar ne düşünürse düşünsün. Ve sepetlerimin üstüne atlıyorum. Açıyorum! Of – ölmüşler. Yüzler kıpırtısız. Gözler kapalı. Ama yoo! Yeniden canlanıyorlar. Onları alıyorum, sepetlerden çıkarıyorum, yaşıyorlar. Evet beni beklemişler. Memnunlar. Gülümsüyorlar. Üstelik bende biberon var. Daha iri olanı alıyorum. İsteyecek mi biberonu acaba? Amma da acıkmış. İçiyor. Eczaneden rastgele çok miktarda mama almıştım. İçiyor içiyor, yaşıyor yaşıyor. Biberonu çekiyorum, geriniyor, daha da istiyor, iç iç, oh ne büyük mutluluk bu geri dönüş bu açlık. İşte kurtuldu bebek. Şimdi altını değiştirmem gerek. Altı değişmeyeli on yıl olmuş. Omzuma alıyorum bebeği. Bir kadın geliyor, pek üzgün bir hali var, her tarafı arıyor, tarıyor, bebeğim diye eşeliyor, bende iki bebek olduğunu görüyor. Bunun kendi bebeği olduğunu düşünmeye cesaret edemiyor. Umutsuzluğa

kapılıyor. Ama bebeği bırakmıştı zaten, diye düşünüyorum. Ama en sonunda geri adım atıyorum, bir anne varsa, bu çocuğu vicdan azabı çekmeden alıp gidemem. Yalan söylüyorum. O zaman durumu kabulleniyorum. Birdenbire kadını şaşırtarak şöyle diyorum: Bu sizinki mi? (İlgilendiğim, sevdiğim çocuğun benim olduğunu sanıyordu o.) Buyrun alın. Ve sevdiğim, çoktan benim olmuş ve beni seven o çocuğu kadına geri veriyorum. Küçücük olan kalıyor geriye. Şimdi her şey onun için. Onu kucağıma alıyorum. Tam o sırada ufak tefek sefil bir kadın geliyor, iki gözü iki çeşme, arayan bir hali var. Ne, öteki anne mi? Ama bu kadın bulacağına inanmıyor, fazlasıyla sefil ve güçsüz, inanmadan bakıyor, bulamayacağından emin, çekip gidiyor, ben yerimden kımıldamadım. Bebeği alıkoydum. Çabuk şimdi, yaşamak gerek. Bir yerden yiyecek bulmak. Tam o sırada kız arkadaşım geçiyor. Peşinden gidiyorum. Bir eczane bulmak, süt satın almak isterdim. Arkadaşım inanılmaz lüks –ve pahalı– bir kuaföre giriyor, dev bir salon olduğunu tahmin ediyorum. Onu takip ediyorum. Hayretler içindeyim, oturuyor, saçını boyatacak. İnanamıyorum, o mu saçını boyatacak? Evet ya. İlgilenmek için başına üşüşüyorlar. Ben küçük bebeğimle ayakta duruyorum. Nereden süt bulabilirim acaba diye soruyorum. Bu arada, en azından büyük lavabolar var burada, ılık su var. On yıldır yıkanmamış bu bebeği yıkayabileceğim. Hiç çekinmeden yanıbaşımdaki bir lavaboya gidiyorum, ılık suyla dolduruyorum. Bebek korkuyor, kaskatı oluyor. Neredeyse zorla eğiyorum onu ve ılık suyun içine sokuyorum, minik bedenini yıkıyorum, elimle her yerini oğuşturuyorum. Sonra sudan çıkarıyorum, çabuk bir havlu verin. En azından tertemiz oldu benim küçük meleğim, en azından biraz canlandı. Şimdi tek yapacağım iş süt aramak. Bu bir başlangıç. Başaracağım.

5 Eylül
Beethoven

Toplama kampını ziyaret

Birleşik Devletler'e yolculuğum sırasında geldiğim yer. Auschwitz'teki gaz odalarını ziyaret. Görkemli ziyaret, bir salona giriliyor, kalabalığız.

Önce dışarıdan bakıldığında, eski biçimine göre yeniden düzenlenmiş bir yer burası, cilalı ahşaptan uzun beyaz bir tür küçük kabir. Önde beyaz renkte birkaç fırın düğmesi. Demek böyle çalışıyordu. Şu düğme ışığı söndürüyordu. Gaz kadar, karanlık da öldürüyordu. Omi'yle birlikte buna baktım, sonra içeri girdim. Salon şaşırtıcıydı. Sahte vitrayları, basamakları bulunan bu parlak, lüks, geniş girişi beklemiyordum (dar yerler hayal ediyordum). Derhal sıvışmaya kalkıştım. Kalabalıkla birlikte tırmanmaya devam etmek yerine, hemen sağa saptım ve çimentonun girinti yaptığı bir yere, bir oyuğa saklandım. Kalabalık bugünün kalabalığıyla, dünkiyle birlikte çıkıyordu, çifte yas içinde, dünün diriltilen kaygısı içinde, gelecek gecenin taşıyıcısı tavana bakıyordum. İnsanlar dağınık bir halde basamaklara yerleşmişti ve hepsi de hazin bir cenaze pikniğine girişmişti, yağlı reçelli ekmeklerini çıkartıyorlardı paketlerinden, hepsi ağlıyordu, hepsi için ağlanıyordu. Korkunç gizemin giriş salonundaydım. Ve hep düşünüyordum, demek böyleydi, bu kasvetli tapınak, insanlar yukarı çıkıyordu, analar kucaklarında çocuklarıyla, yemek yeniyor, kaygı duyuluyordu, kuşkusuz daha yukarılarda daha dar mekânlara varılıyordu ama burası, sarsıcı biçimde, bir cenaze salonuna benziyordu aslında şimdiden.

Bir kahvaltıya hazırlanıyoruz. Martta tatile çıkan kasaplar var burada. Bana gelince, ben Omi'yi aramaya gidiyorum. Omi öyle ihtiyar öyle ihtiyar ki artık küçücük olmuş. Ama ayakta duruyor, güzel giyinmiş, zarif. Elbette, ayakta çok büyük bir kırılganlıkla duruyor zira öyle küçük, öyle hafif, öyle ihtiyar ki. Diz çöküp onu kucağıma alıyorum. Geriye yalnızca saçları kalmış, kızılımsı saçlar, yuvarlak kafasının tepesinde. Onu derin bir sevgiyle, şefkatle seviyorum. Yemek odasına oturtuyorum. Küçücük olduğu için masanın yanından geçerken, kafası masanın hizasına geliyor. Daha ileride Omi artık varolmadığında, kafası şuraya geliyordu diyeceğiz kendi kendimize, inanması, hayal etmesi zor olacak, bu kadar küçük ama her şeyi tastamam biri. Oysa o düpedüz böyle işte. Hareket ederken birkaç tutam saçının yerinden kayıp dimdik olduğunu fark ediyorum oturunca. Saçının bozulmasından nefret ederdi fark etse. Sessiz sedasız, çıkıyorum, bir fırça aramaya. Yan tarafa gidiyorum. Orada kılları iri kauçuktan, bebekler için yapılma bir fırça var. O fırçayı alıyorum, oturan Omi'nin arkasına geçiveriyorum ve havaya dikilmiş o birkaç tutam saçı yavaşça yatırıyorum.

Küçük köpek bir çocuk gibi muzip davranıyor benimleyken. Onu, insanları hayran bırakacak ölçüde eğitmeyi biliyorum. Koridorda, yüksekteki duvar oyuklarına asılı ekranlarda film gösterimi yapılırken, küçük köpeği tutup havaya kaldırıyorum. Ayakta duran bir çocuk gibi zeki zeki bakıyor. İnsanlarla da oynuyor, bacaklarının arasına dalıyor vb. Bak hele, küçük köpekle uğraşırken, havada sevişen iki sarı kuş fark ediyorum. Hızlı bir hareketle, duraksamadan, kolumu minik gövdelerinin altına sokuyorum ve şaşkın seyircilere, tıpkı bir dala

konmuş gibi sol kolumda baş başa vermiş duran iki sarı kuşu gösteriyorum. Elbette pek uzun sürmüyor, zira kuşlarımız çok geçmeden havalanıyor.

22 Eylül

Ölmesine rağmen, babam

Büyük güzel evde teyzelerimi konuk etmiştim. Gece oluyordu. Gürültüler duydum. Telaşla Claire ya da Deborah'nın odasına seyirttim. Gece için camlı kapıyı ardına kadar açmıştı. Öyle yapmamak gerektiğini çünkü bunun, evin içinde tehlikeli bir hava akımı yarattığını söylüyorum. Havasız kalmazdı, ev çok büyüktü, hem sonra kapı açık kalırsa içeri hırsız girebilirdi. Evin nasıl kullanıldığını onlara açıklamam gerekiyordu.

Ortalığı kolaçan etmekle meşguldüm. İçimde tuttuğum bir heyecan vardı. Çünkü odalardan birinde bizzat babam vardı, babam, ölmesine rağmen. Orada kaldığını biliyordum. Babamla konuşmak istiyorum, dedim kuzinime, içimde büyük bir heyecanla. Çünkü onunla konuşmak istemek büyük cesaret işiydi. Ama birazdan bunu yapacağım ve sesini duyacağım. Olağanüstü konuk, şimdilik onun yanda, evin sol kısmında olduğunu hissediyordum, tıpkı göğsümün sol kısmında gibi.

Yüksek dağ burası

Önce parkın girişinde taşa kazılı bir yazı görüyorum: burası bir İbrani kuruluşu, bir vakıf. İşte bunu öğreniyorum. Çıkıyoruz, dağın yamaçlarındayız, evsahiplerimiz hızlı mı hızlı tırmanıyorlar. Ben de bitkilerin kapladığı vadilerden tepelerden, sel sularının yarıklar açtığı doruklardan onlar kadar hızlı koşmaya çabalıyorum zira onları gözden kaybedebilirim. Zevkten dört köşe olmuş biri varsa, o benim erkek kardeşim (Pif Pierre), bir yabankazına rastlamayı başarmış. Tüyleri gri-mavi kocaman kaza at biner gibi binmiş dağdan iniyor, çok memnun, çığlıklar atıyor, bir buzdolabı ve bir yabankazı istiyorum diye, çünkü kaz periymiş, üstüne bindiğine göre kardeşim kaza kavuşmuş bile, dağın yamacında dörtnala ilerliyor, inerken dileklerini haykırıyor, elbette dileklerinin yerine gelme olasılığı yüksek.

Bunca uzun zamandan sonra adam değiştirilir mi? Erkek kardeşimle o kadar uzun yıllardır birlikte yaşıyorum ki düşünmüyorum bile artık öyle bir şeyi. Annem bile bunu geleneklere geçmiş bir durum olarak görüyor, başka türlü bir şey olamayacağından değil, ama büyükanne en sonunda bunu doğal diye kabullendi, çocuklar var vb. Ama öte yandan Anne için durum farklı. O hâlâ değiştirebilir. Gerçekten de o gece böyle birşeyler olduydu. Her halükârda trajik bir geceydi, bir nazi ülkesine gömülmüştük. Şiddet dolu, acımasız bir dünya. Bu maden gibi karanlık dehlizde, bu itilmiş ve sefil insanlığın ayaklarıydı tek gördüğüm, hattâ onlar bile değildi, bu insan zinciri içinde tek görülen zavallı kaçamak hareketlerdi: gözlerimin önünde, defalarca toprağı eşeleyen bir ayak. Yenebilecek bir şey çıkar mı acaba? Hiçbir şey yok. Sadece kara toprak. Aa, işte biri bir şey buldu: gizli, hırsız bir el göz açıp kapayıncaya kadar yandan küçücük bir parça ekmek yakalıyor, bir başkasının ekmeğini, göz açıp kapayıncaya kadar ortadan kayboluyor. Kapkaranlık gecede Anne'la birlikte odadaydık. Ve içeri, talibi gelmişti kaçıp, o sevmediği adam. Anne kımıldamamıştı. Öteki dışarıda kalmıştı, tehlikelere açık. Galiba bir kamp yatağına yatmıştı. Birdenbire, *korkunç* bir çığlık. Korkunç. Gecenin karanlığında. İşitilmemiş bir kaygı ve ıstırap çığlığı. Balta! Balta! Yerimden kalkıyorum, çığlığa doğru koşuyorum. Gecenin karanlığında, yere uzanmış göğsüne bir balta saplanmış adamı görüyorum, adam bağırıyor, bağırıyor da bağırıyor! Balta! Ölüyorum! Doğru. Adama bir balta saplamışlar! Kuşkusuz nazilerdir. Ne yapmalı? Anne kararsız. Ben fırlıyorum. Dışarı çıkmak için teyzemle Fernand'ın ağır uykuda olduğu odadan geçmek gerek. Biraz ışığı yakıyorum, n'apayım. Geçiyorum, kapıya koşuyorum, evin önüne iniyorum, karanlık

çimenlerde, hâlâ şu "ölüyorum" çığlıkları, şu umutsuzluk çığlıkları duyuluyor. Geldim. Ona yardım mı edeceğim? Ama nasıl, kanlar içinde. Umutsuz bir durum. Deniyorum. Kapkaranlık şu gece. Şu cançekişme. Anne daha sonra geliyor. Şimdi balta çıkarıldı. Etraf kalabalık. Adam kamp yatağında doğruldu. Kesinkes ölecek. Ağzından kan geliyor. Karanlıkta profilini görüyorum, genç bir yüz. Profilden bakınca biraz kaba ama sempatik denebilir, kısa sarı gür saçlar. Hem de gülümsüyor. Öldü mü? Hayır. Ama kesinkes ölecek. Son anları bunlar. Anne becerebilir miydi? Onu sevebilir miydi? Hayır. Zaten geç geldi. Kendini haklı çıkarıyor. Ölmek üzere olan adamı yatağa aktarmak geldi aklımıza, bir sıcak su torbasıyla. Adam rahatladı, balta çıkarıldığına göre yaşayacağından emin, ağzının kenarında kan pıhtılarıyla gecenin karanlığında gülümsüyor. Aslında, öleceği bu kadar kesin mi? Kimbilir? Ne olursa olsun, adam mutlu. Evet, şu an, hayatta, insanlarla çevrili, yeniden inanç duyuyor. Her taraf nazi kaynıyor. Yiyecek bulma umuduyla, denize giden kumlu caddenin ucuna doğru biraz ilerleyince silahlı iki nazi çıkıveriyor karşımıza. Bir ağaçlığın arkasına kendimizi atacak zamanı ancak buluyoruz, zaten her şeyi gizlemiyor ağaçlık. Sadece ayakta değiliz, o kadar. Her tarafta tehlike kol geziyor.

1 Aralık 91

Geceleyin baştan aşağı altüst edilmiş bir evde uyanmak, işte başıma gelen bu. Kalkıyorum, önce banyoya gitmek istediğimde mukavva yığınını aşmam gerekiyor, pencerenin önünde yolu tıkayan kocaman bir şey var. Birazdan kâğıt yığınlarını kaldırmaya başlayınca göreceğim ancak: odamdaki iri radyatör oraya itilmiş. Peki ama neden bu kadar karanlık ortalık? Yarıkaranlıkta sendeleyerek ilerliyorum. Perdeler çekili de ondan. İşte o zaman büyük bir kaygı duyuyorum. Geceleyin biri geçmiş olmasın sakın buradan? Kim benim evime böyle girebilir ve her şeyi altüst edebilir? Zaten karşımda, inanılmaz bir eşip çıkarma işi söz konusu: tozlu sayfalar bunlar, kırk yıl önce Joyce üstüne yaptığım çalışmayı tanıyorum, notları, hiçbir zaman ortaya çıkarılmamış şeyleri fark ediyorum. İşte, geri dönerken, büyük oturma odasının divanında uyuyan Ève'in siluetini fark ediyorum birdenbire. Açıklamaya girişiyor: kalkmak, odasında uyumamak, dolayısıyla da her zaman açık olan her yeri kapatmak istemiş çünkü ışıktan rahatsız oluyormuş. Bu biraz içimi rahatlatıyor, demek ki içeri giren biri olmamış. Dar koridoru baştan uca geçiyorum, bu ev eski René Coty caddesi aynı zamanda, giriş kısmına çıkmak istediğimde kapı sanki zamanla paslanmış ve şişmiş gibi çok zorluk çekiyorum itip açmakta. Endişe verici bu. Hepsi bu kadarla da kalmıyor: en sonunda kapıyı itip açmayı başarınca beyaz badananın büyük toprak lekeleriyle kirlendiğini görüyorum. Duvar da zaten böyle. B. bütün bunları temizlemeye başlasa diyorum kendi kendime. Dahası, girişte ve önümde kocaman bir döşek var. Ne bu böyle? Kapı çalınıyor. Sarah'ya kapıyı açıyorum. Seninle kahve içeceğim diyorum. Sarah tanınmaz halde. Kızılımsı saçlarında küçük beyaz kristaller var on yaş genç görünüyor çok güzel. Başarı diye buna derler. Ta ki tuhaf bir biçimde yüzünü buruşturana kadar, hem profil-

den hiç hoş değil. Mutfağa gitmek istiyor canım. Ama sandıkları mukavvaları aşmak gerek. B. geldi. Etrafı toparlamaya başlamak gerek. Altüst olmuş çekmeceleri komodine geri koymakta bana yardım etmesini söylüyorum ona. Ortaya çıkan şey tüyler ürpertici. Eski eşyalar, tam çıfıt çarşısı. Dolaplar dolusu eski eşya. Aa bak mesela onyıllarca önceden kalma açık renk küçük deri çizmeler. Ama bütün bunları atmak gerek! B. elbette bana o kadar az yardım ediyor ki çekmeceleri yuvalarına yerleştirmeyi beceremiyorum. Ève uyanmış, o da geliyor, o da ortalığı karıştıran eşeleme işine girişiyor, çekili duran sarı perdeleri gösteriyorum ona karanlığın nereden geldiğini açıklamak için. Hiçbir şey anlamıyor. Şimdi Ève mikrop öldürücü vajinal hapları bulup çıkarıyor kimse görmeden atmak gerek bunları diyor. Ben bu dozları kullanmayalı öyle uzun zaman oldu ki, kırk yıl önceydi. Bekçi Mösyö Donon geliyor. Ben hâlâ giyinik değilim, üstelik kahvemi de içmedim daha. Bunun rahatsızlığını duymaya başlıyorum. Mösyö Donon'un arkasında iki tip fark ediyorum, biri, dev gibi bir adam, giyinmekle meşgul. Fotoğrafları iyi çekemediğini, yeniden gelip çekmesi gerekeceğini söyleyerek özür diliyor. Kim olduğunu hatırlayamıyorum, ama herhalde eve kabul ettiğim biri olsa gerek. Kadınsı saçlarla çevrili yüzüne dikkat ediyorum, özellikle de hafif tişörtünün altında küçük göğüsleri olduğunu görüyorum. Bu bir kadın adam mı?? Hazır olunca selam veriyor ve yanındaki adamla birlikte gidiyor. Berbat döşeği de yanında götürüyor. En azından o döşek buraya ait değildi. Ortalık birdenbire çok daha aydınlık oluyor. O adamı gördünüz mü? diyor Mösyö Donon. Memeleri vardı, diyorum. Sahte diyor. Ben sahici olduklarını basbayağı gördüm. İçime bir üzüntü çöküyor. B.'ye kahve yapmasını söylüyorum. Ama hâlâ koşabilirim. İşte güzel başlayamadığım bir gün var şimdi önümde. Yapacak öyle çok iş var ki, düzenleme temizlik onarım.

Geçmişi karıştırmaya başlayınca
işte böyle olur.

28. 7. 96
*Or**

* Cixous'nun 1997 tarihli bir kurmaca yapıtı. (ç.n.)

Baba

Büyük bekleme salonunun bir köşesindeydim. Orada, görünmez baba hasta kabul ediyordu, röntgen çekiyordu, hiç durmadan. Ben kendi köşemde çalışıyordum, kıpırdamadan, geçmişi altüst etmemek için. Bu yüzden, şu soldaki odada çalışma masamdan antetli kâğıt bulup getirmesini istedim yardımcıdan. Birtakım adamlar çıkıyordu. Biraz tanıdığım birini gördüm, yarı rahatlamış yarı rahatsız çıkıyordu. Dostça omzuna vurdum. İyi misin? Hafiften yüzünü buruşturdu. Hiç hoş değildi dedi bana. Biz de geçirdik kolonoskopiyi dedim ona, çünkü babam kanser olduğunda, erkek kardeşimle beni korumak istemişti. Çocukluktan söz etmeye koyulduk. Babam hiç durmadan çalışıyordu. En sonunda, en dipte sağdaki çalışma odasından çıkıp geldi, üstünde beyaz önlüğü vardı. Ona seslendim, yumuşak ama kararlı bir biçimde konuştum onunla. Biraz ara veremez misin? En azından öğlenle saat iki arası. Yok hayır, veremezdi, yapacak öyle çok iş vardı ki, nazikçe konuştum onunla, işler öyle uzun zaman önce halledildi ki bir saat olsun ara veremez misin? dedim. Biraz da yaşamak gerek. Direttim. Ona şöyle dedim: mesele şu ki çok geç geldim ben, bir an olsun mola vermeyi öğretemedim sana. Eğer seni daha önce tanımış olsaydım (annemi düşündüm ama) dedim kendinden emin bir sevgili gibi, kesinkes beni dinlemeni sağlardım. Gülümseyerek beni dinliyordu. Tatlı ve güzel ve ciddi bir gülümseme. Bir kerecik dur dedim. Gel ikimiz gezmeye gidelim, bir defasında yaptığın gibi götür beni hatırlıyor musun, ben küçükken, beni şeye götürmüştün, onunla baş başa olduğum

tek gezintiydi o, uzaklarda sisin içinde görüyordum babamı, tıpkı bir hikâye gibi, bir masal gibi, beni şeye götürmüştün, yerin adını söylemek istedim ama uçup gitmişti, beyaz önlüklü babamın karşısında ayakta dururken o adı arıyordum, vargücümle, geçmişin derinliklerinde denizin nemli sisleri içinde babamlaydım, ilk kez ikimiz yalnızdık, bulamadım kendimi zorluyordum, şu ad şu ad neydi, anahtar sözcük oydu, değerli bir parçacık sise bürünmüş o kısacık zaman parçasını yakalayabilmek için söylemem gerek o adı, çünkü söyleyemezsem o gezintiyi bir kere yaptığımızı ve yeniden yapabileceğimizi kanıtlayamayacaktım. Babamın hayaleti bir uysallığın tatlı ışıltısı içinde bekliyordu. Tıpkı şeyde olduğumuz zamanki gibi – birdenbire yerin adı sisi yırtan bir bıçak darbesi gibi çıkageldi, apansız, gerçek, sahici, gerçekleşmiş. Falcon Burnu'nda diye bağırdım. Bulmuştum!! Tamam. Bunun etkisiyle iki sahne birleşti – benim küçücük olduğum ve sadece bir kere gerçekleşen o çok eski sahneyle buradaki sahne. Falcon Burnu'nda! Ve hıçkırıklara boğuldum, her şeye ağladım, yaşanmamış hayata ağladım, bir de öğlenle saat iki arası ara vermeyi beceremeyen babama. Şimdi gelecek misin? Şimdi ölü olduğuna göre, bütün gün röntgen çekmeye devam edecek misin, sanki ölmeden önce işi bitirememekten korkuyormuşsun gibi?

Cumartesi 15. 5. 96
Or

Yeni doğan bir bebek var bende. Bana teslim edildi. Eve yaya dönmeye karar verdim, belki ihtiyatsızlıktır bu çünkü yol uzun, üstelik çocuğun üstü belki de yeterince örtülü değil. Vücudu tümüyle çamaşırlara sarmalanmış, ama minicik kafası çıplak. Buna karşılık onu kötü havaya karşı ellerimle koruyacağımı ileri sürüyorum. Karnını doyurmak için sol mememe koyuyorum bebeği. Zira bir hayvan çocuk bu ve meme başının altında, kedi memesinden daha iri olmayan meme ucunu tek başına buluyor. İşte oradan emiyor. Ben bile mememin altında bu minik memenin olduğunu bilmiyordum.

Şimdi mahalledeki büyük okul binasında oturuyorum. Kendisi de aynı binada yaşayan Fatima'nın söylediği gibi, yine de cazibesi olan bir yer burası. Ama orada geçirdiğim ilk gece endişelendiriyor beni: mahallenin delikanlıları sokakta müthiş gürültü patırtı yapıyor. O bağırış çağırışların altında, geride mahallenin tümden sessiz olduğu tahmin ediliyor. Canım sıkkın bir halde, sükûnet umut ederken yine bir erkek okulunun yakınlarında buldum kendimi diyorum. Savuşturduğum ziyaretçiler oluyor örneğin Cezayir Yahudisi şu ihtiyar çift, ilgi gösteriyorlar çünkü İbranice ya da Yidiş dilinde bir sürü sözcüğün geçtiği bir piyes yazdım dün. Gene de ilginç sözcükler bunlar diyorum kendi kendime, onlar gider gitmez sözcükleri not etmeye çalışıyorum. Fatima'yı aramaya çıkıyorum, endişelerimi ona söylüyorum. Ama keşfettiğim mekâna bir değer atfetmeye çalışıyor. Koridorlarda küçük ağaçlar var, orası doğru. Hattâ çalışmalarım için kendime ait bir salonum olamaz mı acaba diye merak ediyorum. Geziyorum, vakit erken, daha kimse yok. Fatima yayın kataloğunu gözden geçirmek isteyip istemediğimi soruyor. Baskısı tükenmiş kitaplardan yeni baskı yapılacak mı buna karar vermek gerek. Bir sınıfa giriyoruz. Öğretmen masasına sevgi-

lim yerleşiyor. Fatima kataloğu masaya koyuyor ve bana listeyi gösteriyor. Bir yandan, tesadüfen aşkımın yakınında olmaktan mutluyum. Yaşamımızın çok ama çok sevdiğim gizli sahnelerinden biri bu, birbirimizi hiç tanımıyormuş gibi yaparak yabancılar gibi birbirimizle konuşmadan, bakışmadan birbirimize çok yakın durduğumuz o anlardan. Ama bu kez bakımsız bir halde oluşum benim için bu ânın hazzını azalttı, ayaklarım çıplak, üstümde bir sabahlıkla büsbütün hazırlıksızım. Fatima *La Jeune Née*'yi* yeniden yayınlayacak mıyız diye soruyor bana. Hayır diyorum. Sonra birdenbire düzeltiyorum söylediğimi. Evet. Ama sevgilimin bakışlarından uzağa çekilmek istiyorum en çok, çünkü onu burada bulmayı beklemiyordum, gerçekten gafil avlandım, çabucak dışarı çıkıyorum. Boş koridorlar üstünkörü yapılmış ama bu binada belli belirsiz bir şey var.

22. 7. 96
Or

* H. Cixous'nun 1975 tarihli bir deneme yapıtı. (ç.n.)

Şu kliniğin tepesinde oturmaya mahkûm olmanın ak dehşeti. Hastalardan biri miyim? Neden evimden kovuldum da burada oturmaya zorunlu bırakıldım? Personel nazik elbette, daireme gitmek için beyaz merdivenlerden çıkarken, bana gülümseyen sarışın ve sarı hemşireyle karşılaştığımda, burada ne işim var diyorum kendime. Yukarıdaki epey şık yemek salonu açılıyor, çok işleyen bir yer, biraz madeni sesli hoş bir hanım çalıştırıyor burayı, kocasının ölümüne rağmen mekânı kesintisiz açık tutuyor. Masam dipte. Patron hanımın iki küçük oğluyla ilgileniyorum en çok, kıpır kıpır ikiz kardeşler. Arkamda birkaç tane küçük çocuk giysisi buluyorum. Etekler vb. Benim alanım burada başlıyor. Bu giysiler, diye soruyorum, kızınızın mı? Evet. Onları katlayıp yerleştirebilir miyim? Çünkü benim evim öyle küçük ve derme çatma ki, eski bir daire, daracık ve çarpık çurpuk, derli toplu bile değil. Benim olmayan bir yerde oturmak felaket bir şey. Hanımefendi bana eşyaları nereye yerleştireceğimi gösteriyor: iri mukavva çekmeceleri olan bir büfe var, eğri büğrü; çekmeceler çoktan dolu. Şimdi mahkûmiyetim olan bu mekânı inceliyorum. İşte o zaman keşfediyorum mütevazı ama yaşamsal nitelikte gizli kaynakları olduğunu: binanın sivri köşelerini çepeçevre dolaşan dış koridorlar söz konusu, yine de açık havadalar, dapdaracık ama havadar. Dolayısıyla hemen bir bahçe hayal edebiliyorum, yani yan yana sıralanmış birkaç saksı, birkaç lale, hattâ bir kenarda camdan bir rüzgârlığın altında küçük bir tarh koyacak yer bile var. Kâhyayı pohpohluyor, ona yalvarıyorum yapar mı diye, hem sonra sağda solda küçük duvar parçacıkları var, çivi getirirse iki-üç saksı asabilirim.

İşte böylece yavaş yavaş yaşama doğru yükseliyorum, hapishanemin deli gömleği içinde. Ne bir nefesçik havayı kaçırıyorum ne ışığı. Araştırıyorum günışığına çıkarıyorum.

27. 4. 96
Or

Kamp yeri – tam bir tiyatro sahnesi, herkes telaş içinde, kıpır kıpır. Ben yola çıkacağım. Dışarıda tehlikelerin yüzü Arap Hintlilerin yüzüne benziyor. İşte o zaman birdenbire bir kum fırtınası havalanıyor. Bir an için, bunun aniden çıkan bir rüzgâr olduğu sanılabilir. Ama değil, kıyamet rüzgârı bu. Kesintisiz bir saldırı, ona karşı kimsenin elinden bir şey gelmez, çünkü bu rüzgâr bizi kör ediyor, sert kumlarını yüzümüze üfürüyor sıkı sert dayanılmaz bir üfürmeyle. Önce ellerimle hemen gözlüğümü örttüm, sonra kürk mantomu yüzüme doğru kaldırmaya çalışıyorum, kaldırmayı becerseydim etkili bir koruma olurdu manto ama rüzgâr üstümüze atılan hareketli bir duvar gibi, amansız, mantoyu çadır gibi kaldırıyorum deri kalkanın altına girmeye çalışıyorum, bütün kamp yeri fırtınaya tutulmuş.

14. 5. 96
Or

Aşkımla geçirecek bir günüm olduğunda, sabahleyin içimde o günle uyanırım. O az ileride oturuyor. Geniş caddedeki kafede onunla buluşmak üzere güzelce giyinip çıkıyorum. Ah, güzel mi güzel siyah otomobiliyle, Mercedes mi bu, kafenin önüne geldiğini görmek, nasıl gurur doluyum nasıl âşığım, bir an binanın önüne park ediyor ve çıkıyor. Ben onu Omi'ye gösteriyorum, bak o ne kadar güzel ve şık. Itırçın ve kötü kalpli Omi öfkesini onun ayakkabılarından çıkartıyor: ne kötü ayakkabılar, diyor, ağır ve çirkin, hiç doğrudürüst ayakkabı giymez zaten diye yargılıyor onu, pis kadın. Ama doğru değil bu diye karşı çıkıyorum, bunlar çok güzel çok pahalı potinler, benim aşkım zarif ve güzel giyinmiş. Kavga devam ediyor. Omi çekiştirip duruyor ta ki masum ve mütebessim aşkım yanıma gelene kadar. Gezintiye çıkmadan önce birer kahve içmeyi öneriyor. Ben gidip güzel arabayı park etmeyi öneriyorum gururlu bir tavırla. *Onun* arabasının direksiyonunda olmak ve arabayı gerektiği gibi sürmek bana zevk veriyor. Üst üste konmuş bir sürü eşyamı alıyorum. Bu eşyalarla kafam karmakarışık oluyor hep, manto gömlek ceket üst üste alt alta, işte arabanın geniş koltuğuna kayıp yerleşiverdim, ama biraz sıkış tıkış burası, erkek kardeşimi yan koltuğa davet ediyorum ve arabayı çalıştırıyorum. O zaman ah işte o zaman, biraz yol almıştım ki duramaz oldum! Frene basıyorum, bir şey olmuyor, frene mi basıyorum? Fren nerede? Korkuya kapılıyorum. Kardeşimden yardım istiyorum, kat kat kumaşlar arasında hiçbir şey bulamıyorum. Arabayı durdurmak için kendimi bir kaldırıma atmalıyım diye bir düşünce geliyor aklıma. Aşkımın arabasına zarar vermek çifte felaket olur düşüncesi geliyor aklıma, hayır duramıyorum, kaza yapmaktan korkuyorum, araba ilerliyor, zamanı günü aşkı ardımda bırakıyorum, en sonunda yamacın dibinde araba yavaşlar gibi oluyor, geriye çark ediyo-

rum, çözüm yamacı çıkıp arabayı sağ salim iade etmekte diye düşünüyorum, üstelik vakit de öyle geç oldu ki, peki ama nasıl hızlanacağım? Otomobil kaplumbağa gibi çıkıyor yokuşu, gaz pedalını bulamıyorum, boşu boşuna basıyorum da basıyorum, yanıt yok, yeşil ışığa yetişebilecek miyim, ağır ağır tırmanıyoruz geçiyoruz, en sonunda kafenin hizasına geldiğimde yola çıkalı saatler olmuş. Bereket versin ki sevdiceğim orada kafenin tezgâhında şaşkın mütebessim ve iyi. Başıma gelen aksiliği, utancımı itiraf ediyorum. Boş yere erkek kardeşime yakarıyorum, yanıma bir sandalyeye çökmüş ve bana yardım etmiyor.

Bir sürü giysime sarınmış sarmalanmış duruyorum oracıkta, güzel günümüzün başlangıcını ziyan ettim düpedüz! Ah ama yine de güzel saatler var önümüzde. Sevdiceğimin düşüncesi biryerlere gitmek. Bir otele mi gideceğiz? Sevişecek miyiz? Ey gizemli tatlı kaçamak gün, elimden kayıp gidiyor ve her vaadi koşullu!! umut edelim umut edelim.

27 Ekim 95
Osnabrück

16.2.03. mon animal trouvé : le premier jour à Arad. Je dois aujourd'hui à plusieurs reprises je devais dire devant se promener et moi seule en nuit vers en bus vers Tel Aviv occupé. Finalement je traverse la délimitation de la ville, pleine de poussière, je vois seule à proche du 2ème et en route, je fidèle, je me dirige à pas mesurés vers les plages vers les palmiers, je pleine ville, toutes autos je ne ferme pas, c'est calme qu'après 2 jours longue rencontre par le village, en tombant les fenêtres au carrefour, j'arrive dans les plages et mon endroit. Là je rencontre 1 musicien qui joue dans le 1 vieux stade, il avait des gants, il est en train de diriger sa main comme 1 poule qui est inférieure des 1 cage pour c'est bien de elle ne parle pas, c'est normal elle n'a jamais connu autre chose que l'enfant dit. Le marchand je suis déjà tôt - il a vraiment dit personne à pour pêcher que on pratiquer ainsi mes je arrondi le canal, quelques mètres 3 fois. N'était il mais intelligent à magnifique, je dans retour la journée. Ils ont d'où ils - je ? Je suis - Depuis 35 - Avant ? Oui. Il habite dans 1 stad près de Tel Aviv, je suis 1 peu déçue, je suis 1 bout de chemin les seuls, il est gentil 1 peu déçue, je suis 1 bout de chemin les seuls, il est gentil 1 peu déçue, je ne savais pas, me voilà sur la chemin de aller jeune bande je ne savais pas, me voilà sur la chemin de retour, je me reconnais + mon pote, je marche et elles jusque l'on retour, je me reconnais + mon pote, je marche et elles jusque l'on moment où je m'écarte, je vais enfourcher nouvelle je vais je vite, il a fait tard, j'ai peur de l'obscurité, j'ai aussi je rentre à la maison devant les nuit, j'ai du mal à enfourcher mon vélo, je ne sais + comment m'y faire, je mets à pied sur le pédale avant d'être dessus enfin, je monte à monter : A la maison là j'explique à grands 1 animal de je traite d'abord 1 bonbon bonbon, une sorte de chewing au 1 nougat long + fourré, je la remets, je la relève, voilà la nourriture qu'il me faut, me voilà à cheval sur l'animal que je guide déjà je pas les langues inutiles d'occasion - Je chevauche mon cheval - Je dans mes Arcachon mes poissons - Vraiment je ne me connais rien - Je retourne les 3 fois - Je les mis selon animaux à l'envers 1 restaient derrière 1 baleine + crocodile 1 langue fourche rouge - Il m'a dit que c'est - qu'elle mange - Alors j'en mettre encore 2 ou 3 pour me bête - Puis mes continuent légers A la fin, 1 bateau - Il faisait qu'il faut passer pour là - J'entre ma c'est la mon animal le excédent - Comment faire je cheval - je vais au comptoir - y a t-il 1 vacancier ? mon - Bon, tant pis. Je prends mon animal de mes bras il est gêné pas trop lourd et elle met ses pattes de bras autour de mon cou - Ils descendent vite - En bas, ne vois de la gd bulle qui précède la ville - Il y a foule - On entre dans gare - Je cours me voit ne ma tête, je vois là, je cache son crâne chauve - Il me dit elle elle s'appelle - Quoi 2h. du matin. Esclave juste ! pardons me - Ne peux pas entendre mon bête - Ah ! elle parle - Oui ne dit elle elle a fait des enquêtes de les services de sociologie - Tu m'as dit bien tant ! Heureusement ne me reproche pas de la maison - Tu vas commencer à enfants je me contente - Qu'il me demande si c'est mon dernier enfant ou j'en accouche - Non dis je suis à enfants je réponds je c'est l'enfant trouvé mon 3 de cette travée

Kısa bir incelik ânı

Bir gemide miydik? Yabancı bir ülkeden geçiyorduk.

Birdenbire yukarıda, bizimkilerin olduğu yerde, babam belirdi. Bir süreliğine gelmişti. Çocukların etrafında toplanmıştık ve bir aile sohbetindeydik. Vücutlardan söz ediliyordu. Ben ufaklara bakıyordum. Annemle birlikte. Ufaklığın vücudu çelimsizdi ama minik yuvarlak bir poposu vardı. Babam onun küçük poposunun elma gibi olduğunu söyledi. Güzeldi. Babam başvuru merciidir. Her söylediği kanundur. Gerçek bu. Anneme doğru döndü. Annemin de öyle minik güzel bir poposu varmış eskiden. Bütün bunları aile içinde zaman ve mekân değiştirerek dinledim. Babam orada, bizimle birlikte yukarıda, dar aile çevresindeydi. İri yarı, ince uzun, yakışıklı, daima hâkim. Annemse onun bakışları altında eskiden olduğu gibi bir genç kadın oldu. Ya ben? Benim hakkımda bir şey söyleyecek miydi? Kibarlığımdan oradan uzaklaştım. Babam diyordu ki –onu işitiyordum– Hélène'in öyle yuvarlak poposu yok, hayır – vücudu piramit biçiminde, Mısırlılar gibi, çıkıntı yapmayan popo geniş omuzlar, o dönemde revaçta değildi bu, ben uzaklaşıyordum merdivenlerden iniyordum, babam konuşuyordu, benim bir heykel formuna sahip olduğumu söylüyordu, o klasik forma, o dönemde değeri anlaşılmayan sonradan anlaşılan; babamın sesi beni havada çizerken dimdik ahenkle iri yarı gidiyordum sözcüklerinin altında güzel ve değişik formumla. Alt tarafa varınca durdum. Koridordan birisi geçiyordu. Babam yukarıda, dedim, öbür dünyadan geri döndü. Dönüşün biteceği beklentisi içime girmeye başla-

mıştı bile, aşırı sevinç boğazlanmıştı, babam belli bir süre için gelmişti, on beş günlüğüne, yeniden gidecekti, o rastgele kişiye bir şey söyleme ihtiyacı duydum, beni dinlemedi, çekip gitti, ben endişemle başbaşa kaldım, bana haberi veren endişeyle: babam kısa süre sonra yeniden gidecek. Sadece beni resmedecek, zarif ve ender rastlanan formumu bakışlarıyla kutsayacak kadar zamanı oldu. Bir hıçkırık göğsümü yırtacaktı.

6 Kasım 97
Osnabrück

Libération caddesi

Sonuçların ne âlemde olduğunu görmek için dosdoğru Libération'a gitmeye karar verdim. Günlerden pazardı. Çok küçükken bu Arazi'de oturmuştum bir zamanlar. Oraya giden yola girdim, girince de hatırladım. Galiba solda köyün çıkışına doğruydu. Önce yaya olarak hızla ilerledim cansız bir mahallede geniş bir caddede, üzüntülü bir şaşkınlıkla gördüm ki dev birahaneleri olan dükkân grupları dizilmişti peş peşe, vitrinleri ışık geçirmeyen renkli camdandı. Bütün mağazalar gömlek ve giysi satıyordu ama içleri boştu. Dükkânların biraraya gelerek müşteri çekmeye çalıştığını düşünüyordum. Otuz metrede bir sıralanıyorlardı ama yeri ne olursa olsun, köşebaşında, etrafı gözleyen patrondan başka kimse yoktu içeride. Bu kasvetli caddeden kaçıp sola döndüm. Yeni zarif ayakkabılar vardı ayağımda, bu yürüyüşe çıkacağımı düşünmemiştim. Tabanı düz ayakkabılar. Umarım sonuna kadar dayanırım diye düşündüm. Libération belki de o kadar uzak değildi. Bulunduğum mahalle ıssızdı, vadesi dolmuş mahallelere özgü o eski solmuş tozlu kıpırtısız kırmızı tuğla rengi vardı. Uzun uzun batıya doğru ilerledim – içime küçük bir endişe düştü çünkü ayaklarım pişmeye başlamıştı. Ama ne yapalım dayanırım, diye düşündüm. En sonunda bir köşebaşında oyun oynayan üç küçük oğlan gördüm. Tam denk gelmişti bu iş çünkü artık nereye gideceğimi bilemiyordum aslında yolun çatallandığı bir noktaya ulaşmıştım. Belki iki sokak da Libération'a çıkıyordu ama emin değildim. Artık hatırlayamıyordum. Zaten eski zamanlardan tanıyabileceğim hiçbir şey kalmamıştı kesin-

kes. O köşebaşındaydım. Çocuklara caddeyi bilip bilmediklerini sordum. Evet dediler bana, şu sokağa girin (sağ yerine neredeyse sola giriyordum) sonra iki sokak geçip sağa dönmemi söylediler, o yolun ucunda Libération caddesi varmış. Bana sokak adlarını söyledikleri için bulup bulamayacağımı sordular. İçlerinden daha büyükçe olanı kibarca bana eşlik etmeyi önerdi. Bu mumyalanmış mahallenin yegâne canlıları bu üç oğlandı. İlerledik, birinci sokağı sonra ikinciyi geçtik, sonra sola döndük. Orada bir tarla ya da bir koru uzanıyordu ama asla tanıyamazdım gerçekten bir zamanlar burada oturmuş muydum ben? Yol alıyorduk ama mevsim yüzünden hiçbir şey yoktu. Eşlikçim son derece kibar ve nazikti, sonu gelmemecesine ilerliyorduk. Çocuk bana Libération'da haftada bir kez pazartesi öğleden sonraları konuk kabul edildiğini söyledi. Hay allah! Yirmi dört saat bekleyecek değildim ya! Telefon etmeyi, kendimi güvenceye almayı, bir randevu ayarlamayı düşünmeden ansızın yola çıkmıştım. İlerliyordum gerileyemezdim artık. Yine de beni kabul ederler umarım diye düşündüm. Manzara inanılmaz ölçüde iç karartıcı ve boştu. En sonunda caddeye çıktık. İmarlı olduğu için pek o kadar üzüntü vermeyen anayol da boştu. Erkek kardeşim ve ben bir tür kafede mola verdik. Erkek kardeşim elimdeki kitaplara baktı. Babamdan ve bir zamanlarki büyücülüğünden söz ediyordu kitaplar. Karşıma oturan erkek kardeşim *Or* başlığını sevmediğini, başlığın doğru olmadığını söyledi bana. Hemen ona hak verdim, zaten bu hükmü kalmamış kitapları yayınlamaya hiç niyetim olmadığını da ekledim, dolayısıyla endişelenmesine gerek yoktu. Yayınlamayı aklımdan geçirebilmiştim çünkü para demekti bu, beş bin ya da on bin frank ihtiyacınız oldu mu hiç de az sayılmaz, ama vazgeçmiştim. O ıssız yerde böyle bir başımıza konuşuyorduk işte.

5 Ekim 97
Osnabrück

J. D.'nin mezarı

Gün acılı geçmişti çünkü hep St.'den söz edilmişti, oğlum St.'nin hayaleti gezinmişti ısrarla, ta ki ben J.'ye bütün ömrüm boyunca bu hayaletin acısını çektiğimi, onlarca yıl boyunca bu saplantıya kendimi alıştırdığımı ve bu konuda tek söz etmediğimi en sonunda söyleyene kadar. Güneydeydik ve burada Nice'te 88 yılında saplanmıştı bana o zehirli iğne. Günün sonunda oldukça yeşil, çimenli bir bahçede buldum kendimi, çimenlerden büyük dikdörtgen bir halı, mezarlıktı burası. Taşların sıra sıra dizilmediği bu bostanda tablonun alt kısmında sağda koyu renk ahşaptan küçük bölmeli bir tür yüksek mobilya dikilmiş duruyordu. Gözlerimi gezdirdim üstünde – küçük bölmelerde isimler vardı. Bu isimlerin bahçedeki birtakım mevcudiyetlere karşılık geldiğini anladım. Bakarken gözüm en altta sağdaki son küçük bölmeye takıldı, üst üste yazılmış iki beyaz harf gördüm. Altta D. Üstte J. J.'nin yanında da beyaz harflerle Mezar sözcüğü. Yıldırım hızıyla durumu kavradım! J. D.'nin mezarının göstergesiydi bu. Sırrı fark etmiştim, bundan emindim. Demek bu güney mezarlığında öngörmüştü mezarını, işte sık sık ortaya atılan sorunun yanıtı, çoktan kararını vermiş, seçimini yapmıştı, burası olacaktı. Eğildim harflerin yanında iki küçük tuş gördüm. Bastım, bir yay oynadı ve *mezar* harflerinin arkasında küçük bir oyuk meydana çıktı. O minicik mahfazanın içinde tuğla rengi azıcık bir topak toprak vardı. İşte. Mezartaşı kilden, pişmiş topraktan olacaktı – bu o taşın bir parçasıydı– belki de mezar çoktan oradaydı. Gizlice parçayı aldım. Tırnak büyüklüğünde bir kırıntı kırıp ayırdım ve

bir mendile sardım. Aşırma işim bitince geri kalanı küçük mahfazaya geri koydum, her şeyi kapattım. Ebedi istirahatgâhı gafil avlamıştım. Masum havaları takındım, J. D.'nin gizli mezarının parçasını cebime soktum. Bana verilmeyeni ben almıştım.

16. 2. 99
*Le jour où je n'étais pas là**

* Cixous'nun 2000 tarihli bir yapıtı. (ç.n.)

Bombalandık

Ève yeni çıkmıştı dışarı. Omi, Anne ve ben çıkmaya hazırlanıyorduk. Omi'ye mantosunu uzattım. Birdenbire ışıklar söndü. Küçük yemek salonunun penceresinden hüzünlü sarı bir günışığı girdi. Ve hemen ardından kentin üstünde işitilmemiş bir büyüklükte ve uzunlukta bir gökgürültüsü patladı. Gökyüzünün kamyonları diye düşündüm. Gürültü yuvarlanıyordu, yuvarlandı, kabardı, bütün havayı doldurdu. O zaman gürültünün içinden bir uçak çıktı. Bu gürültünün adeta yıllarca önce haber verdiği bir uçaktı bu. Uçak fokur fokur parıldayan bir ışığın ortasında küçük görünüyordu, sarı ateşten bir örtü bütün sokaklara yayıldı, dünyanın çatısına kadar gitti. Bombalandık dedim. Bir bombalama dedim. Ama sözcük dudaklarımdan çıkarken yağmalandı. Belediye radyosu söz almış konuşuyordu. Ses sokakları dolaşıyordu – yeniden düzenliyorum – kesik kesik – kısık – yutulmuş – bunun bir talim olduğunu söylüyordu. Bu bir savaş provasıydı – ses inandırıcı olmaya çalışıyordu. Yanılsama her şeyi kapladı. Birbirimizi duymaz olduk. Uçağın ağır uğultusu alıp götürdü bizi. Olmuştu işte. O şey.

Le jour où je n'étais pas là

Portekiz'de yani Tunus'un doğusunda bir binada uzun ve karmaşık bir konaklama. Havanın bayağı soğuk oluşuna şaşıyorum. Otel hemen hemen bir şehir adeta. Birkaç olayı hatırlıyorum. Bir daireye çekilmiş, günü geçirenlerin dönüşünü bekliyorum: Y.S., o çabucak kuruluveren dostluk bağlarıyla arkadaş oluverdiğim bir kadın; biri geliyor, Ève bu gelen. Akşam yemeğine tekrar dışarı çıkmaya hiç mi hiç niyetim yok. Evcimenliğim tutmuş. Akşam yemeğini odada yemek istiyorum. Ne var ki Ève'le birlikte çıkıyoruz. Kalabalık dev koridorlardan geçiyoruz. Seçkin bir beyefendi arkasına dönüp bana bir şey söylüyor ama duymuyorum. – Efendim? – Sözlük ne âlemde? – Haa evet, izleyicilerden biri bu. Bir Tibet sözlüğü yapmak gerektiğini söylemiştim izleyici kitlesinin karşısında. Gülümseyerek sözlüğün ilerlediğini söylüyorum. Bazen bir metre yüksekliğinde üstü örtülü bir engelin üstünden atlamak gerekiyor. İlkinde bayağı iyi aşıyorum. İkincide altından geçmek gibi yanlış bir fikre kapılıyorum ve bitmek bilmez bir biçimde kumaşların içine gömülüyorum. En sonunda çıkmayı başarınca arkamda birsürü küçük Arap çocuğu görüyorum. Koridorun pencerelerinin önünde güzel kirazlarla dolu sepetler var. Çocuklar çığlık çığlığa kiraz dileniyor. Avuç avuç alıp gizlice veriyorum onlara. Bu kırmızı ve parlak kirazlar otelde kalan birisine ait bir sepetten olsa gerek diye ancak sonradan geliyor aklıma. Bu upuzun yolun ucunda dibi düz bir tekne. Ève'le ben ilerliyoruz. Dümende, kılavuz ihtiyar bir adam. Tekneyi hareket ettiriyor. Nereye gidiyoruz? Pis sular üstünde, tekneler arasında sürüyor teknemizi. Bize günbatımını göstermek istiyor. Ève'le ben birkaç kelime ediyoruz. Adam geri dönmek istediğimizi sanıp duruyor. Yok hayır diyorum. *Bueno, bueno.* Portekizcede öyle mi denir bilmiyorum ama ihtiyar Arap

anlıyor, yeniden yola çıkıyor. En sonunda sığ bir yüzeyde duruyoruz. Çocuklar yürüyor burada. Ève iniyor. Su burada sıradan bir geçidin toprağına ulaşıyor. Arkama dönünce Ève'i sarımsı suyun altında iki büklüm olmuş görüyorum. Bağırıyorum, zıplıyorum, Ève gayet iyi, onu doğrultuyorum. Dipteki birtakım şeyleri tutmak istediğini söylüyor. Ama bu suyun iyice kirlendiğini ve çöplerle dolu olduğunu görmüyor musun, hastalık kapacaksın, üstüne üstlük sırılsıklam olmuş, pis, saçları kafasına yapışmış. Ne delilik! Jonas ailesinde var bu (delilik).

18. 2. 98
Le jour où je n'étais pas là

Bir doğum

Lokantanın önünde bekleyen kalabalıkla birlikte dışarıdaydım. Lokanta sahibesi dışarı çıkıp seslenerek müşterileri isme göre çağrıyordu. Ama önemli bir olay meydana geldi. Sanki bir Arap düğünü varmış gibi kocaman yuvarlak ve rengârenk çarşaflar giymiş ufak tefek bir sürü kadın gördüm. Ama neşe yoktu. Lokantanın sahibesi dışarı çıktı ve doktor çağırdı. Bana bakıyordu herkes. Kımıldamadım. Kadın diretti. Acilen bir doktor isteniyordu. Ben değilim. En sonunda, hatasında ısrar etmesine boyun eğip içeri girdim. Bana sertçe şöyle dediler: kadın ölecek. Kim? Düşük ya da doğum yapmakta olan genç bir kadın. Ben doktor değilim dedim. Ve girdim. Annesi sarı-turuncu –mavi– örtülere bürünmüş ağıt yakıyor, gerçekten de ölmek üzere olan bir kadın uzanmış yatıyordu salonda. Kocaman gri bir ağız gibi açılmış surat – kadın griydi. Yaklaştım. Nemli şişmiş elleri gördüm. Kendime güven duydum. Bu ateş gibi yanan elleri aldım. Sıkı sıkı tuttum. En azından teskin edebilirdim. Eğilip şöyle dedim: kasılmaları takip edeceğiz, ben buradayım. Serin ellerimin teması ve sözlerim kadını yatıştırdı. Ve bunun üzerine doğurtmaya giriştim. Bir dalganın üstüne bindik, kadın dayandı, ben yol gösterdim ve destek oldum, kadın sağ salim çıktı. Bir duraklama oldu. Ölümün uzaklaştığını hissettim. Genç kadınla konuştum. Başaracağız dedim ona. Bu arada lokantadaki insanlar hakkımdaki bilgileri içeren kâğıda bakıyordu. Bağrışıyorlardı. Doktor değilim dedim. Ama kadın için, babamın doktor, annemin ebe olduğunu ekledim. Ve daha

önce doğum yaptırdığımı. Dolayısıyla devam ettik ve her hamlede yaşamın galebe çaldığını hissediyordum. Acaba rahim ağzında tam bir açılma oldu mu diye merak ettim. Ama dehşetten çıkıyorduk...

21 Eylül 97
Le jour où je n'étais pas là

Küçük istila

Küçük oturma odasındaydık ve Omi şu aşağıdaki kafileyi içeri aldı: iki tekerlekli küçük bir yük arabası, bir kadın, bir yaşlı kadın, birsürü çocuk, arabanın üstünde denkler ve gerisini saymazsak koca bir köpek. Tepki göstermeme yol açan köpek oldu: iri bir kurt köpeği. Fırladım. Çık dışarı! Burada kedi var! Çok iyi anlıyorum, Omi eski bir içgüdüyle açmıştı kapıyı: bir Mağripli kadının geldiğini görüyoruz, ebe için gelmiş. Ama bütün bunlar geçmişte kaldı. Aslında bu kişiler cümle kapısına içeri kabul edilme umuduyla gelmişti. Kendilerine, yola çıkmak için bir gün (sekiz saat?) verildiğini açıkladılar. Dolayısıyla mahallede şanslarını deniyorlarmış. Kim atmış dışarı onları? Aslında ailenin erkeği. Daha sonra onların öyküsünü belli belirsiz yeniden kurmaya başladım. Ama, acil olarak: köpek dışarı – n'apalım. Çekip giderse n'apalım. Köpeği cümle kapısına doğru götürdüm. Yolda bir başka köpek vardı, meğer ki aynısı olmasın, bahçede koca kemikler kemiriyordu. Kaburga kemiklerini iğrene iğrene aldım çünkü yanında bir kara köpek ya da koyun kafası vardı, köpeği de dışarı götürdüm. Kara koyunu da. Çık dışarı! İster kapıda kalsınlar ister gitsinler ama onları evin içinde tutmak söz konusu olamaz. Ufaklıkların sokakta atlayıp zıpladığını gördüm. Eve geri döndüm. Bütün bu insanları terbiye etmek gerekecekti. İlk yapılması gereken şeyleri düşündüm, karınlarını doyurmak, birkaç günlüğüne yapılabilirdi bu, kocaman sofralar kurulacaktı. Paranın hiç önemi yok, esas tehlikeye giren çalışma, yazı, huzur, Thessie.

N'apacaktım bütün bu insanlarla, gürültü patırtı yapan en az üç oğlan vardı, kalın çitin üstüne bir bebek konmuştu. İşler epey zor olacağa benziyordu. Bütün bunlar Omi hiçbir şey sormadan yanlışlıkla cümle kapısını açtığı için olmuştu. Kapıya ben çıksaydım ne istediklerini sorardım, böyle açıvermezdim.

9. 1. 98

Bir günah (bir hatıra) akla gelince kesinkes gömmek gerek onu. Uzak bir geçmişten gelen bir günahın hatırasını nasıl gömmeli? Bir saksıya tıktım onu. Sonra katılaşmış ve soğuk toprağı kazdım, hem de derince. Elbette kimseye saksıda ne olduğunu söylemeden. Sonra bir kiloluk küçük bir tencere boyutlarındaki saksıyı yere gömdüm ve çukuru uzun uzadıya toprakla, buzla örttüm, üstelik de bunu, bu minik doğaçlama tabutta neyi ortadan kaldırdığım konusunda en ufak bir fikri olmayan insanların yanımda bulunmasına rağmen yaptım.

Le jour où je n'étais pas là

Trajik manzara. Yalıyarım tepesine kaçaklarla birlikte onların rehberi ya da koruyucusu, sporcu kılıklı yakışıklı bir delikanlı gelmiş. Atladı mı? Düştü mü? Bana öyle geliyor ki başlangıçta bir ipi vardı. Yoksa suların dibinde bir şey mi aramak istedi? Rüya gören kadın aşağıda uçurumun kıyısında. Birdenbire dram yaşanıyor. Kahraman boğulmakta. Sanki dibe saplanmış gibi çırpınıyor, kraterin yüzeyindeki çırpıntılar ve kabarcıklardan başka hiçbir şey görülmüyor, suyun altında haykırdığı, neredeyse ağladığı işitiliyor. Peki onlar, yukarıda, hiçbir şey yapmıyorlar mı? Adamı kurtarmak için kimse karanlık suya atlamıyor mu? Adam hâlâ sağ, kabarcıklar dönüp duruyor, kimse gitmiyor, adam karanlık suyun dibinden cılız bir sesle haykırıyor. Bu sahne üstünde hiçbir kudreti olmayan rüya gören kadın karanlık suya eğiliyor, içler acısı, ağlanası bir biçimde elini koyu sulara daldırıyor, çok iyi biliyor ki inanmadığı bir mucize eseri adam elini tutabilirse onu oradan nasıl çekip çıkartacağını tasavvur edemiyor. Ama kolunu suya daldırırken sahnenin dehşetini kavrıyor. Su şurup gibi koyu ve kıvamlı, siyah yapraklarla dolu, düşüncesizce içine girme talihsizliğinde bulunanı tutsak eden, büsbütün güçsüz bırakan karanlık gür bir bitki örtüsüyle dolu, kör kudretli ölümcül su. Ama yardımcı kuvvetlerle, iplerle, yukarıdakilerin denemeye girişmesi gerekirdi. Yardım ulaştırmanın zorluğundan yılgınlığa kapılıp hemen vaz mı geçtiler? Oysa karanlık fıçının üstündeki beyaz kabarcıklardan oluşan ilk halkalar daha görünür haldeyken adam bulunabilirdi herhalde.

Uzun boğuluş cançekişme kasvetle süregiden ölüm, iniltili korkunç veda

Gregor'un "ölümü" herhangi bir (hiçbir) ölümle kıyas kabul etmez ama hiç cançekişme olmadı, buna vakit olmadı. Mekân, bilinmiyor, bü-

tüm New York'tu ve herhangi bir yerdi. Onun "kaybını" haber veren, Kusch'un mektubu oldu. Uyanın. Oyun oynandı bitti. It is done. *Ağlanan, ıstırap çekilen, yalvarılan bir rüyadan kalkar gibi, bedenin bir hamlesiyle dipsiz kuyudan yatağına geçerek, tıpkı bir sayfa çevirir gibi, önceki sayfada dünyanın olanca acısını bırakarak.*

"Rüyaydı" ifadesinin dehşet verici yanı, gerçekliğin bir parçasını gösterdiği zamandır. Gerçekliğin bir kırılmasını. Suyun koyuluğuna dokunmak gerek.

Geriye acı kalıyor. Tutkular, korlar sönmedi ama bir odağı yok onların, arzu, endişe, korku, öfke bunları alacak birine yöneltilmişti. Ama adam göz açıp kapayıncaya kadar yokoldu; ne gitti, ne öldü, ne de artık yeryüzünde, hiç var olmadı.

Geriye Acı, Dehşet, Aşk, Kaygı kalıyor. Artık hiç gitmiyor bunlar. Beinecke Library'de yaşamıma girdiler – mekân olarak New York'u, temsilci olarak Gregor Samsa kadar güçlü, onun kadar kurmaca nitelikli, onun kadar gerçekdışı tözden yapılma bir oyun kişisini benimseyip belleğime yerleştiler. Oyun bitip de ışıklar yanınca ansızın anlaşılıyor ki gerçek oyun kişileri, ölümsüzler, suratı olmayan şu güçlerdir, Aşk Kaygı Ölüm Acı.

10 Ağustos 01
*Manhattan**

* Cixous'nun 2002 tarihli bir yapıtı. (ç.n.)

Bir saflık

Beni büyük bir dehşete düşürerek J. dar pencerenin pervazını bir çocuk saflığı içinde aşıp ilerledi, havada ayakta. Düşecek, kendini öldürecek, gördüm, insanların duygularım hakkında ne düşüneceğine aldırmaksızın, bir yandan korkunç umutsuzluğumu ifade ederken bir yandan da dikkat çekmek için boğazım yırtılırcasına deliler gibi haykırmaya koyuldum. O ise bu arada havada yürüyemeyeceğini, merdivenden iner gibi havadan inemeyeceğini fark etti. Hayretini yüzünde okudum ve şiddetli çığlıklar attım saniyeler sayılıydı. Bunun üzerine yarı yolda Clément adında biri Tanrı'ya şükür beni işitti, J.'yi dosdoğru düşerken gördü, yakaladı ve bir itişte hafifçe yukarı fırlattı. Şimdi bayrağı benim devralmam, J.'yi yakalamayı becermem gerek, delice bir endişeyle korkuluktan sarktım, keşke başarabilsem, omuzlarından yakaladım ve müthiş bir gayretle evet onu sağ salim pervaza çekmeyi becerdim – daha sonra bitkin bir halde yanına uzanmışım. Havada yürüyebileceğine inanmak – küçük oğlanlara özgü bir saflık.

17 Ağustos 98

Kötü kedi ile deli

Peşimizde tehlikeli bir deli olduğunu bilmek ne kadar kaygı uyandırıcı. Bütün mahalleli alarma geçmiş. Sitenin odalarından birine tehditle mutlaka girmek isteyen biri var. Hepimiz ortalığı kolaçan etmeye çalışıyoruz. Çok korkuyorum çünkü lojmandaki sıra sıra odalardan geçerken onun varlığını hissediyorum. Bir banyonun kapısını her açışımda, bir odadan her geçişimde ürpertiyle doluyorum. Titreye titreye kendi daireme ulaşıyorum. Ama işte birdenbire orada bitiveriyor adam. Parmaklıklı pencerede ayakta duruyor. Çember sakallı çok iri bir adam bu, pembe bir tunik giymiş. Hayaletlerimi, babamı, sevdiğim adamı yardıma çağırıyorum imdat yardım edin bana! Pencerede sert bir çekişme yaşanıyor. Adam ehlileşti. Ona elektrikli tıraş makinası getiriyorum. Uysal uysal tıraş oluyor. Onu ehlileştiriyorum, evcilleştiriyorum. Gerçekten bir deli bu, zavallı bir vahşi. Ona nazik ama kararlı davranıyorum. Onu evin içinde bırakamam. Ama kendi odasında kalabilir, kalmalı da zaten, ona bunu öğretiyorum. Evinize dönmeniz gerek. Ona bu buyruğu tebliğ ediyorum, ona kapıya kadar yol gösteriyorum. Bu bir kovma değil, bir kural, insan kendi evinde oturmayı bilmeli ve davetsizce başkasının yerine girmemeli. Adamı eşiğe doğru itiyorum. Deli bir kedi bu. Eşikte. Şimdi kediye yolu gösteriyorum. Nasıl gidecek buradan? İki kat aşağıdaki odasını bulmayı başaracak mı? Ama kedi gitgide daha fazla Thessie'ye benziyor. Zekâsıyla şaşırtıyor beni. Kapıyı açıyorum. O da koridoru geçiyor, kendi kapısını güzelce buluyor, ustaca içeri giriveriyor. İşte – çok fena bitmeyen her şey iyidir.

26 Temmuz 98

Tuzaklı büyük bir şenlik

Bu korkunç durumu daha önce yaşamıştım: Devlet başkanımız delirmiş, katil olmuş, ya onu öldüreceğiz ya öldürüleceğiz, başka çıkar yolumuz yok. Onunla benim aramda bir hile dolan günü, son gün. Uysal ve güçsüzmüşüm gibi yapıyorum, oysa biliyorum ki ertesi gün ölüm-kalım savaşı patlayacak. Krallığın bütün ilerigelenlerinin davet edildiği, tuzaklı büyük bir şenlik hazırlığı yapılıyor. Uyudum mu? Mümkündür ama tek gözüm açık uyudum. Şafak sökerken telefon uyandırıyor beni – kesinkes şeftir bu, kalkmak istiyorum ama bir ağırlık, bir uyuklama haline karşı zar zor mücadele etmek zorundayım, sanki bir büyüyü bozmam gerekiyormuş gibi. Telefon artık çalmıyor ama yine de şef mutlaka dinlemededir. Ahizeyi kaldırıyorum. Şefi değil ama profesörlerden birinin nazik ve çekingen sesini işitiyorum. Alçak sesle 'Ben Mösyö Bergougnoux' diyor. Bildiğiniz gibi hazırım, bana güvenebilirsiniz. Ah, doğru, toplumun bir bölümü bir darbe olasılığından haberdar edildi. Peki ben ne yapıyorum? Hiçbir şey söylemiyorum, sağolun diyorum, hemen yanıma gelmesini söylemem gerekirken birazdan görüşürüz diyorum. Ama korkudan zihnim dumanlanmış, kavrayışım azalmış. Gülümseyen şeytan maskeli şef hazırlıkları gösteriyor bana, konutundaki düzenlemeleri, yemeklerin sunuluşunu, her şey iyi hoş görünüyor, ama yerde uyuklayan iki yılanı gördüm düpedüz, kocaman olanı da küçücük olanı da, çelik grisi kaygan gövdelerini, ölüm orada bekliyor, sonra şef beni ek binaları ya da parkı görmeye götürüyor. Her yerde geniş su birikintileri var, endişeyle ilerliyorum çünkü her an ayağımız yerden kesilebilir. Dev su merdiven-

leri tıpkı yürüyen merdivenler gibi yavaş ve siyah çağlayanlar halinde akıyor.

Bu sırada, davetliler gelirken benim kulağım kirişte. İki olasılık var, ya şef bir katliam başlatacak ve kıyamet kopacak ya da karşı saldırı için her şeyin hazır olduğunu görerek kabuğuna çekilecek ve mesele de orada kapanacak. P. F. geliyor, iyi bir küçük müttefik benim oğlum. Beni takip ediyor. En çok korktuğum şey yılanlar. Büyük salonda şefle konuşmaya girişirken gözlerim onların üstünde. Şef elbette onların tam arasında. Birdenbire pek büyük olmayan bir sopa alıyorum elime ve vargücümle küçük yılana indiriyorum. Ne yazık ki öldüremiyorum. Hayvan düğüm düğüm halka halka oluyor, ikiye bölünüyor, elimden kurtuluyor, onu ayaklarımla ezmeye çalışacak kadar cesaret gösteriyorum ama ıskalıyorum. Büyük sağlam sopaya gözümü dikiyorum, iri yılana vurmak için o sopayı almak istiyorum elime. En sonunda alınca, sopayı hayvanın üstüne atmakla tehdit ediyorum şefi, gerçi bu kadar hafif bir darbeyle onu tepeleyebileceğime inanmıyorum. Şef çırpınıp duruşuma alaycı bir havayla bakıyor, kendisinin de koca bir yılan maskesi var – beni hâlâ öldürmemiş ya da öldürtmemiş olması korkunç planından vazgeçtiğinin işaretidir belki. Ama ben onun ölmesini istiyorum.

16 Temmuz 99
Le jour où je n'étais pas là

Bu kez, karmakarışık rüyalar ve tehlikeli serüvenlerden oluşan dev bir yığınla geldin aşkım. Kuaför hanımın dükkânında buluştuk, hem ev hem işyeri olarak kullandığı mekânda. O gün evsahibesinin yerinde her şey ters gidiyor: çalıştırdığı kız rüyada kısa bir an beliriyor sonra tam iş üstündeyken kaybolup gidiyor. Öyle ki sırasını bekleyen hanım müşteri yüzüstü bırakılmış, şikâyete başlıyor. İşveren hanım için başka çocukları ve idare etmesi gereken koca bir evi olan becerikli bir kadın büyük bir sıkıntı. Ben çocuğun hareketlerini takip ediyorum, masaların ve lavaboların altından kayıp geçiyor, oynuyor, resimler gösteriyor, yaşamını, komşuların parmaklıklarının altından geçerek gidip gelen kedininkine paralel yürütüyor – sebze bahçesine doğru gidiyor kedi, komşuların arazisinde solda kıpırtısız duran bir şeklin üstüne inerken her seferinde koca bir pati atıyor, bu gerçek bir hayvan mı yoksa kilden bir şekil mi diye merak ediyorum ta ki pati yiyen şey minik burnunu çıkarıp kaldırana kadar: bu düpedüz bir hayvan, minik koala türünden bir şey. Kuaför hanım benimle ilgileneceğini söylüyor. Bana yeni tarz bir saç yapacakmış. Dört pensle saçlarımı iki yandan topluyor. İşte sonuç. Eserini sana gösteriyor aşkım. Hoşuna gitti mi? Altları dalgalı, yanları düzleştirilmiş şu simsiyah saçlar beni ikna etmedi. Sen kibarca sesini çıkartmıyorsun. Hoşunuza gitti mi beyefendi? diye soruyor kuaför, seni benim beyim gibi gördüğünü ima ediyor bu söz. Senin fikrini söylemeye hakkı olan kişi rolünü ürkmeden seve seve doğallıkla oynayışının tadını çıkarıyorum bir kenarda. Oradan uzaklaşıyoruz. İşte ikimiz bir çalışma odasında karşı karşıyayız ve birbirimize çok yakınız, önümüze kâğıtlar serilmiş, uzun uzun telefonda konuşuyoruz ama telefon yok, yalnızca telefonun mahremiyeti var. Ben sana binbir soru soruyorum sen bana uzun uzun, kesin yanıtlar veriyorsun, yazdıklarım üstüne,

ölüm, yaşam, ikimiz üstüne, not ediyorum, ne yeterince kâğıdım ne de yeterince zamanım var ama not ediyorum çünkü hazinelerin sel gibi boşalması bu, defterimin bütün boş sayfalarına kesinlikle not ediyorum duyduklarımı, defter karmakarışık bir halde doluyor, boş bulduğum yere olanca hızla yazıyorum, sanki dehanın ve yüreğinin kapısı açılmış da ben ansızın içeri girebiliyorum, ucu bucağı yok, bilmek istediğim her şey, yorumlar, düzeltmeler, hattâ seninle konuşmaya kadar bile vardırıyorum işi çünkü görünüşe bakılırsa vaktimiz var, kesintiye uğramayacak konuşmamız – yıllardır çektiğim acıdan, kıskançlıktan söz ediyorum sana, tıpkı sağaltıcı bir hekime anlatır gibi, güveniyorum, sen beni dinliyorsun ve hiçbir şey söylemiyorsun. Ben de şöyle yorumluyorum bu durumu: "Bunun senin meselen olduğunu pekâlâ biliyorsun, bütün bunları yaratan sensin, gerçekliği senin kafanın içinde olan bir şey hakkında sana yanıt veremem dolayısıyla." En azından ben kendi kendime böyle söylüyorum. O zaman bu mekândan uzaklaşmamız gerekiyor, vakit geldi.

Ağustos 99

Yaşamımızda her şey ayrılma tutku ve birleşme, donumuza varana kadar birleşmişiz.

Gündoğumuydu ve yıl sonuydu, ev gürültüyle dolduğunda biz daha yatağın sıcaklığı içindeydik, insanlar gelmişti. Ève de oradaydı, güne damgasını vurmak için. Usulca birbirimizden ayrıldık. Henüz giyinmemiştik. Üstü biraz sıkışık masanın önünde ayakta duruyorduk, Ève kâğıtlarıyla masa başına oturmuştu. Madam X'in emekli olduğunu, bunu herkesin bildiğini anlatıyordu. Ève konuşurken benim gözüm masanın üstünde duran sana ilişkin notlara takıldı. Her tarafta kendi sözlerinin ve kendi kâğıtlarının olduğunu Ève'in görebileceğinden rahatsız oldum, üstlerine birşeyler koyuverdim. O [aşkım] bir an için giyinmek üzere uzaklaştı, Tatlılığın ete kemiğe bürünmüş haliydi. Sonra geri döndü, atıştıracak ufak tefek birşeyler getirdiğini söyledi kulağıma. Tadına doyulmaz, şefkat dolu bir andı, ona hemen kahvaltısını hazırlayacağımı söyledim. Giyinmekle meşguldüm, bir tişört geçirmiştim üstüme, donum yok dedim. Bunun üzerine aşkım benim çekmeceme yöneldi, benim için siyah bir don çıkarttı oradan. İnanılmaz zarif bir hareketti, aşkın özeniyle dolu. Yıl sonu yaklaşırken birbirimizden ayrılacaktık. Dolayısıyla sevdiceğim çekmeceden benim donumu çıkartırken kendi mavili-beyazlı mayosunu da çıkarttı, benim donuma düğümlenmişti mayosu – onu havaya kaldırıp (ben yatağa oturmuş siyah donu giymekle meşguldüm) bana şöyle dedi: bu yaz bunu unutmayalım. Evet aşkım, seni götüremediğim için, donumu kucaklayan mayonu götüreceğim denize doğru. Olduğumuz yerde mahrem bir birleşmenin işaretlerini yolluyorduk birbirimize ve ayrılırken en gizli işaretle bağlıydık.

29. 12. 94

"Son." Biten kitap sonu olmadan sona eriyor. Bizim hakkımızda yazdığım kitap, gizli saklı hazırlık yaptığımız büyük şenlikten hemen önce, herkes bize karşı. İkimiz de odadayız, yatağın üstünde, bense sana bizi anlatan kitabı gösteriyorum. "Son"u, evliliği anlatan son bölüme kadar beni izliyorsun. Gizli saklı hazırlamakla meşgul olduğum şey tam da bu. Senin o konuda bazı çekincelerin var. Yorumda hemfikir değilsin. Defalarca imalarda bulunuyorsun. Ben hatayı bulmaya çalışıyorum. Süslemiş miyim? Yalan mı söylemişim? Yeniden başka türlü yazacağım diyorum kendi kendime, aynı zamanda endişeye kapılmak istemiyorum, dikkafalılık etmek de istemiyorum. Ufak tefek yardımcı kız şenlik hazırlığı için bize yardıma biraz geç geliyor –hastaneden çıktığını söylüyor– seninle birlikte çabucak mutfak tarafına geçiyorum. Eski René Coty caddesine bakan bir koridoru var evin. Ben kıza talimatlar veriyorum. Ève de orada. Canımı sıkan Omi'nin de gelmesi. Fazla oldu. Ama Ève bana, bırak aldırma diyor, Omi çoktan mutfakta temizliğe koyulmuş, hem kimse Omi kadar ince temizlik yapmıyor. İşleri kusursuzca halledecek. Bu arada ben çabucak denize gidiyorum, törensel bir şey bu. Deniz dışarıda, kalın ve yeşil koca tomarı Akdeniz'le okyanus karışımı. İçine dalmak gerektiğini biliyorum. Kıyıya yaklaşıyorum, dalgalar beni istemiyor. En sonunda dalıyorum. İşte tıpkı Cezayir'deki gibi annem de burada. Çevresinde bir sürü balık var, el büyüklüğündeler, ya da iki el, kıyıda yüzüyorlar. Annem birine çarpıyor. Aa! Görünüşe bakılırsa şans getiriyormuş bu. Eve geri dönüyorum. Kitabın sonu meselesini düşüne düşüne dönüyorum. Uyanıyorum ve kitapta neyi unuttuğumu buluyorum: güvercin. Boynundaki tüyler dökülmüş ikinci güvercin benim. İşte eksik olan buydu. Kitabı birkaç gün önce

bitirmiştim, daha doğrusu kuma vuran bir dalga gibi bitip tükenmişti kitap. Bitmiş halde. Ve o zamandan beri ha bire sinyal gönderip duruyor. Uyuyorum, beni uyandırıyor, bana yazı yazdırıyor, düzeltme, hatırlatma yapıyor. "Son"dan sonra üçüncü gece olmuş bile.

11 Ağustos 99

Çekici Annie bana ırmaktaki bir mavnada yaşayan çok iyi yetişmiş, her şeyi okumuş bir adamla tanıştığını –o küçük "İtalyan" kasabasında sokaktayız– söylüyor, adamı övmeye devam ediyor ve işte tam evlenmen gereken kişi bu diyor. Otuz sekiz yaşındaymış. Annie bana adamın adını söylüyor. Ben bu ismi tanıyorum. Anne'a doğru dönüyorum. Bana defalarca yazmış biri bu. Otuz sekiz yaş daha ziyade Anne'a uygun diye düşünüyorum. Ama Annie aldırmıyor. Birlikte yola devam ediyoruz Adliye'ye giriyoruz, Sorbonne'daki gibi bir amfi var orada, geniş, ya da büyük bir mahkeme salonu gibi bir yer, henüz boş, birisi konferans verecek. Koridorlarda "hayran"lara, bana bayılan seçkin ihtiyar bir hanımefendiye ve kızına ya da öyle bir yakınına rastlıyorum. Adliyede korkunç bir dram ortaya çıkıyor. Bir cinayet. Çok nazik birine benzeyen ve Anne'la uzun uzun konuşmakta (ya da ona kur yapmakta) olan oranın Hükümdarı aslında bir katil. Birisini öldürtmüş ve o ortadan kaybolan kişi şimdi burada: galerinin kalın bir penceresinin tuhaf kolunun içinde. Küçülmüş bedeni bir silindirin içine hapsolmuş ve bu pencere her açıldığında aslında cesedin kılıfı çevriliyor. Ben bundan dehşete kapılıyorum. Galeriye pembe yanaklı yakışıklı bir genç geliyor. Benim yazıştığım kişi. Burada askerlik yaparken her şeyi keşfeden oymuş, bana böyle anlatıyor. Şimdi tehlikede, Hükümdarın tehdidi altında. Anne yaptığı görüşmeden sallanarak çıkıyor. Bana doğru geliyor, benzi sapsarı, derhal bir psikanalistle konuşmak zorunda olduğunu söylüyor bana, benimle de konuşabileceğini düşünüyorum ama böylesi daha iyi ama kiminle? Gözü benden başkasını görmeyen ihtiyar hayrana başvurmasını söylüyorum can sıkıcı bir şey ama bu acil durumda başka kim olabilir bilemiyorum. Sonra baka-

rız – Anne son derece kibar ihtiyar hanımla çıkıyor. Hükümdar kürsüde yerini alıyor. Şimdi yaptığı ortaya çıkarıldığına göre patlayacak, herkesin kulağı kirişte.

Perşembe 12 Ağustos 99

Nihayet sen! O, ben, biz, görkemimiz içinde.

Evet evet dünya kumsalındaydık uçsuz bucaksız bir bulvar o kumsal ve yan yana gidiyorduk, uzun uzun yürüyerek, çırılçıplak, eşit, tıpkı iki tanrı parçası gibi, parlak mı parlak ve o ölçüde tanınmış. Böyle bir riske girdiğimize şaşırdım. Ayrı ayrı yürüyebilirdik ama yan yana ve yürürken bedenlerimizin açıkça birbirine dokunduğu oluyordu. Ve sen orada, gülerek ama teyakkuz halinde, az önce salonun büyük rakibin casuslarıyla dolu olduğunu biliyordum diyordun (kimdi? belli birisi miydi yoksa izleyici kitlesi miydi Casus?), hissetmiştin, ben de hissetmiştim kalabalıktaki ürpertilerden, insanlar da farkındaydı, zaten salona geçtiğin zaman, birisi sana muzipçe düpedüz işaret etmişti bu durumu, Tranet işaret parmağını karnına doğru uzatıp bu minik göbeğin kanıt olduğunu söylemişti. Oysa Tranet büyük rakibin sadık adamı. Demek ki sen onların kuşkulandığını düşünüyorsun. Şimdiyse, işte sana kanıt, sen kendin saklamaya çalışmıyorsun bunu, tanrılar gibi yürüyoruz yani zaferimiz olan o sessiz gülme kaplamış içimizi. İşte beni dünya çapında bir neşeyle dolduran buydu. İki arzu sütunu gibi yürüyüşümüz.

13 Ağustos 99

Tablaya dizilmiş malların etrafına yığılan kalabalığın içinde adam, işçi kılıklı zavallı bir tip ama ahlaksızın teki, Anne'ın satın aldıklarından oluşan küçük yığındaki mandalinalardan birini alırken ben gördüm. Ama bu satın alındı dedim adama, kâğıda sarılı olduğunu görüyorsunuz. Bunun üzerine adam hiç çekinmeden iki mandalina daha aldı. Hırsız olduğunu gördüm. Bir an etkisiz kalışıma çok sinirlenerek mandalinalardan birini adamı tırmalayarak elinden çekip aldım. Ama çalmasını hiçbir şey engellemiyordu. Anne'a sadece iki-üç meyva kalmıştı. Daha sonra adam korkunç yetenekler sergiledi. Müzeden hırsızlık yapıyordu, yakalandığında da çok çirkin oyunlarla karşılık veriyordu. Nitekim arkadaşlarımdan biri yapışkan hale gelmiş değerli bir elyazmasıyla duvara yapışıp kaldı. Arkadaşımı kurtarmak olanaksızdı. Değerli beyaz kitap lime lime edilmezse. Ben de ettim. Sayfaları koparmaya başladım. Sonra uğursuz adamın duvarın içinde saklandığını tahmin ettim. Vurdum ama boş yere. Yanımdakilerden biri eline küçük sivri bir nesne alıp köşelere sapladı. Oysa adam uzakta olmasa gerekti, yapışkan kitabı tutuyor, istediği gibi kullanıyordu. Yanımızdaki kişi dönüp karşı köşeye sertçe vurdu. Oradan bir çığlık geldi! Oh, iblisin gözüne isabet ettirmişti herhalde! Bereket versin ki bunu yapan ben değilim diye düşündüm ama yine de o hamleye çok sevinmiştim. Şu hırsıza bir son veriyorduk.

94

Yabancı bir mekânda seminer vermeyi kabul etmiştim dolayısıyla Fatima'yla birlikte beklendiğim binaya doğru yürüdüm. Dışarıda bir kalabalık. Dinleyicilerim miydi bunlar? Yaklaştım, durmaksızın neler söyleyeceğimi düşünüyordum. Birkaç düşünce vardı kafamda. Her halükârda onlarla tanışmam gerekiyordu. Kime hitap edeceğim, asıl soru bu. Onlardan kısa birer tanıtıcı yazı hazırlamalarını isterim diye düşündüm, bu da beni aydınlatır. Kültür nedir? Farklılık nedir? Peki cinsel farklılık? İşte onları tanımama yardımcı olacak sorular. Toplanmış bir grup insanı selamladım, bazıları yere oturmuştu. Asya'dan yeni döndüğümü söyledim onlara (bir *sampeah** yaptım ve bazı bölgelerdeki kılık kıyafetten söz ettim), erkeklerin peştemalı olduğunu kadınların olmadığını söyledim, kadınlar için don giymenin yeni bir alışkanlık olduğunu, bunun da bizi donun başlangıcı konusunda düşünmeye yönelttiğini – (ama bir yanıtım yoktu) ve bir zamanlar peştemalın altına erkeklerin hiçbir şey giymediğini söyledim. İşte böyle. Sonra herkes ayağa kalktı ve bir binaya gitti, benim için mi acaba? Ben hareketi takip ettim. Gördüğüm bina baştan aşağı madeni parmaklıklardan yapılmaydı, üst kısmı ferforjeydi ki bu, binaya doğuya özgü hoş bir hava veriyordu ama çatma bir yapıydı ve sallanıyordu, endişelenmedim değil doğrusu. Hafif tabanlıkların ve köprülerin üstünde ilerlerken burası çökerse, hele de yukarılardaysak ölürüz diye düşündüm, nitekim aşağıda da ezilme tehlikesi altındaydık. Fatima'ya sordum. Mekân burası mı? Evet – Hoşuma gitmemişti. İnsanlar asma tribüne yerleşiyordu. Endişeyle ilerledim, mekân değiştirmeyi tercih ederdim. Beni tutan şey çok iyi bir

* Kamboçya usulü selamlama biçimi. (ç.n.)

seminer vereceğim konusundaki inancımdı. Yavaş yavaş aşağı inerken kıpkırmızı divanlarla bir tür kerevet ve sahne taşındığını gördüm, tıpkı asma bir taht gibi benim için bunu asacaklardı, yemek de yiyeceksiniz diye bağırdı biri. Onlar gülümsüyordu. İşte aşağı iniyorum. İşte tam o sırada kötü bir sürprizle karşılaştım – bu madeni amfinin dolu olacağını ummuştum. Ama aşağı inince gördüm ki solda salonun dörtte biri doluydu, o kadar. Bu bana bir darbe oldu. Beni buraya getirten Üniversite için de salonu dolduramamam can sıkıcıydı. Peki, dedim kendi kendime, bu ilk oturum, sonra haber yayılır ve ikinci seansa gelenler olur. Ama yine de bütün bunlar, gerçek ortaya çıktıkça, aklımı başıma getirmişti.

15 Haziran 98

Bir öğlen

Öğle yemeği vaktine doğru herkes toplanmış koridorlarda lokanta salonlarında bekliyordu – ben de mutfak tezgâhlarının önündeydim ve büyük bir turşu kâsesinden bir parça salatalık almaya hazırlanıyordum.

İşte o sırada salonda bir aslan belirdi. Yanlışlıkla ya da toyluğundan girmişti kuşkusuz. Onu görünce yanına yaklaştım. Güzel, ağır, kusursuz bir hayvandı, fazla iri değildi, sert ve kararlı bir hareketle, korkmadan eğilip kafasını ve gövdesini okşadım. Hâlâ güven duyan, kötülük nedir görmemiş bir bebekti ve ellerimin altında bulunmaktan mutlu oldu. Ama herkes için durum böyle değildi, çoğu dehşete kapılmıştı, çirkin ve aptal bir kız hayvanı kaçırtmak için burnumun dibinde şiddetle birçok defa kamçı salladı. Ben kızı sertçe tersledim. Aslanımı yatıştırmak ve yapılan kötülüğü telafi etmek için okşamakta acele ettim. Sonra süt istedim. Onunla baş başa kalıp kâse gibi bir şeye iyi kötü süt koydum ve aslancığı süte alıştırdım. Burnunu süte doğru iteledim, o da içmeye başladı. Küçük bir aslana iyilik yapabilmek güzeldi.

3 Aralık 96

Aşkın taklidi

Evin çeşitli katlarında herkes koşuşma halindeydi, her biri kendi işiyle uğraşıyordu, M. bir iniyor bir çıkıyordu, ben ihtiyar J.'ye bırakmıştım unutmayı tercih ettiğim yukarıdaki çocuğun bakımını, geç doğmuş çirkin bir çocukla ne yapılabilir, üstelik konuşmayan bir çocuk. Yiyecek birşeyler verilebilir gerçi. Düşünemedim bunu. İnsanlar gelip geçiyordu. R.'yi yeniden gördüm, ikbal avcılarına özgü bir tavır ve nezaket karışımıyla konuştu benimle. Kendimi koyverip ona içimi açtım (bir banka mı oturmuştuk?) bir-iki yıl önce küçük bir kızım olduğunu biliyor musun? R. çok sıcak bir ilgi gösterdi. En tepeye çıktık. Benim çirkin küçük kızım sessiz sevinç işaretleriyle karşıladı beni, zekâ özürlüydü. R. onu çok canlı buldu. Kızım komodinin üstüne yatmıştı. Her şeyi canı çekiyordu, hiçbir şeyi geri çevirmiyordu, meraklı ve iyi niyetliydi, en sonunda şöyle dedim, güzel değil kızım, aptal görünüyor ama bunun ardında büyük bir zekâ gizli. Üstelik doğruydu dediğim, her şeyi anlıyor, her şeyi kendince ifade ediyordu. Özellikle sevgiyi. Ondan esirgediğim her şeyi bana sevgi olarak yansıtıyordu. Nihayet yaptığım ya da düşündüğüm her şeyi gözlemliyor ve taklit ediyordu, onun düşünme biçimi böyleydi, beden aracılığıyla taklit. Nitekim ben yatağa uzanınca naif hayvancık âşığın hareketlerini taklit etmeye koyuldu, kollarını boynuma doladı, her yerimi öptü, hattâ en sonunda sol mememi minik çirkin dudaklarının arasına aldı ve emmeye başladı, gördüklerini

uyguluyordu. Bu beni biraz rahatsız etti ama taklit cesaretine bayıldım. Sözden yana nasipsiz görünüşünün altında büyük bir kudret gizliyordu.

*Messie**

* Cixous'nun 1996 tarihli bir kurmaca yapıtı. (ç.n.)

Geçici bir kenti andıran bu uçsuz bucaksız fuarda, her şey bizi ayırıyor ve her şey bizi yeniden birleştiriyor. Mucize ya da kazanılmış şans şu ki yeniden buluşmayı ve her şeye rağmen birbirimize ateşten sözcükler fırlatmayı başarıyoruz. Nitekim akşamları geç vakitte, insanlarla geçen çılgın gündüzlerin ardından, odana yanına gelebildim, etrafta Al. ve avanesinin bulunmasına rağmen. Çünkü işler öyle bir halde ki onun beni odamdan çağırması söz konusu bile olamaz. Bu yüzden akşam geç vakitte, bu sonsuz otelin devasa ve boş duran lüks odaları arasına atıyorum kendimi, kanatlanmışım, ıssız salonlarda koşarak geniş mekânlardan geçip odana kadar geliyorum. Bizi ayıran sadece gün zorunluluklar insanlar engeller. Nitekim serginin o çok büyük kalabalığında, aşkın ateşine kapılıp kendimi senin yanında buluyorum tıklım tıklım bir metro vagonunda, binmemeliydim ama senden ayrılamadım. Metro büyük bir hızla çok büyük mesafeler katediyor. Küçük vagonun içinde sıkışmış ve kıstırılmış haldeyiz, ihtiyar Marguerite var, bana J.-P. Audigier eşlik ediyor. Aslında evimde kalıp akşamki açılışa hazırlanmam gerekirdi. Ama döndüm işte. Durakta, birdenbire, bana iyice yaklaşan sesin, sanki benim sesimmiş gibi, çıt çıkarmadan bağırıyor, varlığımın içinde, sana tapıyorum sana tapıyorum sana tapıyorum. Makinaların ve kalabalığın gürültüsünde sözcükler usulcacık haykırılıyor, biraz endişeli sözcükler, Tanrının armağanı bu, otomatik kapılar beni dışarı iterken bağırıyorum ben de çünkü başka şey telaffuz edemiyorum. İşte o zaman bu ateş ve bu telaşla dolu olarak, yarı yoldan dönüp odama doğru gidiyorum, kısa süre sonra herkesin içinde seninle buluşmak üzere hazırlık yapmalıyım. Ama büyülü bir metronun hızını fark edemiyor insan. Makinayla on saniye süren yol bitmek bilmez mesafelere

dönüşüyor. J.-P. A.'yla birlikte koridorlar, peronlar arasında koşuyoruz, ucu bucağı olmayan ve tıklım tıklım dolu bir gardaki gibi, merdivenden çıkmayı öneriyor o – ben daha beter olur, üstüne üstlük darlık ve kalabalık hızımızı keser diyorum. Deliler gibi koşuyoruz da koşuyoruz, zaman geçiyor – üstümü değişmek için odama vaktinde varacak mıyım, işte mobilya kayalıklarına tırmanıyoruz, uçuruma teğet geçiyoruz, üst üste yığılmış dolapların yanında boşluk var, sallanarak ve daracık kenarlara tutunarak tırmanıyorum, düşmekten kılpayı kurtuluyorum, daha sonra avlularda, mutfak arkasındaki ardiyelerde buluyoruz kendimizi, her yere duvar çekilmiş, sadece çöplerin atıldığı dar bir açıklıktan kayıp çıkıyoruz, otelin arkası burası. Geriye şu bitimsiz salonları katetmek kalıyor, yine de buralarda, okumam için bir tez vermek isteyen tanımadığım kadınlar sesleniyor bana, çırpınıyorum, yine boşa harcanıyor zaman, güçlükle ilerliyorum, varabilecek miyim acaba? İşte en nihayet varacağım kata geldim, odaya. Ama olaylar manzarayı değiştirmiş. Oda açığa çıkmış, tavanı yok, bir küvetin içinde. Çepeçevre yüksek kısımlarda yoldan geçenler ve dikizciler var. Ben görülüyorum, hem de tepeden. Nasıl değişeceğim üstümü? Eh n'apalım öyleyse. Evimdeymişim gibi yaparak soyunmaya başlıyorum. Donumu çıkarıyorum. Üstümde küçük siyah bir tişört var –epeyce uzun– çabucak hem de şık giyineceğim. Hiçbir şeyden mahrum kalmayacağım. Ama yine de geceleyin senin yanına gelebildim. Ve ateşli sözcüklerin yaşamımın içinde, sana tapıyorum sana tapıy sanat sana san

25 Mart 97

(Ne) rüya gördüğümüzü bilmeyince

Soğuk pazartesi evinde yavaş yavaş hazırlanıyorum, görünüşe bakılırsa dışarıda hava berbat, düzenim bozulmuş, hava açıyor, Fatima birdenbire tuhaf bir biçimde bağırıyor hatırlıyorum, ona çocuğun nerede, nasıl iyi mi diye soruyorum çünkü Fatima daha yeni doğum yapmış, bana yanıt vermiyor, çekingen bir suskunluğa gömülüyor, işlerin pek yolunda gitmediğini anlıyorum, peki ama bebek nerede, hastanede, belki de yaşamaz, ne büyük üzüntü, ah keşke hemen bir tane daha yapılabilseydi, hazırlanmaya çalışıyorum, Ève'e büyük odadan neşterini almasını söylüyorum. Thessa kudurmuş gibi, sertçe yalaya yalaya ağzında taşıdığı şey sarı bir Hint yastığı, üstünde kaplan olan köşesinden tutmuş, ufak ufak ısırıyor, iniltiler çıkarıyor, çiğneyip duruyor bırakmıyor, Ève yastığı kurtarmak istiyor ama ben araya giriyorum, yavrusunu aradığını görmüyor musun, yavru kaplanı ağzında, bırakamaz artık, ne acı, yavrusunu kaybetmiş orası kesin –şimdi de kısırlaştırılmış olduğuna göre– yastıkta resmi olan kaplancığa yapışmış, bir daha hiç bırakmayacak.

9. 1. 95

Karlar içinde tuhaf bir uyanış

Beni uyandırdılar, o iyi kalpli papazcıktı galiba uyandıran, yatağımda doğruldum kalktım, hava soğuktu – yatağım camlı duvara yakın, birdenbire beyaz taçyapraklarından oluşan bir yağmur görüyorum, ne diyorum ben – kar bu! Harika bir şey pencere dolusu, ama yukarı bakıyorum ve üst pencerelerin açık olduğunu görüyorum, onları kapatmaya koyuldum ama hep başka başka açık pencereler var, geceliğimle ayakta hepsini kapadığımda camlı kapı açılıyor, hiç çekinmeden iki kişi ve onların çocuğu giriyor içeri, komşular bunlar. Şaşırıyorum bir yanlışlık oldu diye düşünüyorum ama hiç de değil, bu insanlar hiç utanıp sıkılmadan evimi gezmeye başlıyor. Öfkeleniyorum. Pencereli kapıyı kapatıyorum. Sonra bu insanlara çıkış şu taraftan diyorum. Hiç aceleleri yok gibi göründükleri için onlara ayıplayıcı birtakım sözler söylüyorum. Bunun üzerine kadın böyle girmeye hakları olduğunu falan söylemeye başlıyor bana. Hayır orada konuşmayı kesiyorum ve onlara çıkış kapısını gösteriyorum. Üstümde hâlâ gecelikle duşa yöneliyorum. Duş koridorda ve bir gardrob kadar küçücük. Erkek kardeşim geliyor çok neşeli ve gümbür gümbür. Ben duş yapmaya gidiyorum. Beni durdurup birlikte olduğu kadınla tanıştırmak istediğini söylüyor. Bir dakika diyorum duş alıyorum ben. Hayır diyor olmaz, hemen, kızın vakti yok, gidiyor. Ne demek vakti yok, benim işim iki dakikada biter diyorum ve kararlılığımı göstermek için soyunuyorum. Duruma bozulan erkek kardeşim genç kadına iyi peki öyleyse biz de gider mezuniyetini başka yerde kutlarız diyor. Dolaba doğru sü-

zülmeden önce göz ucuyla bir bakıyorum. Gencecik bir kız bu. Bekleyebilirsiniz biraz diyorum. Yok hayır, sadece yirmi saniyesi var kızın, yola çıkıyor. Bu benim hatam mı? Kardeşim yeni fethettiği kızı bana tanıştırmak için habersizce geldi diye benim onun sözünü dinleyip yıkanmamak gibi bir zorunluluğum yok. Hayır – şampuanlanıyorum, kafamdaki köpük kalkanının ardından kızın yüzünü seçebiliyorum. Gençlik, gülümseyen kırmızı dudaklar, iri yarı etli butlu biri. Erkek kardeşim bir lolita bulmuş. Ama kızın çabucak geri dönmesi gerekiyor. Senin seminerlerini izleyebilecek mi? Görüyorsun ki eğer kalsaydı Ashley (Ashley rüyaya dahil oluyor) ve Éric'le tanışabilirdi, onlar seminerde olacak, kızla ilgilenirlerdi. Ama olmadı. Durulanmaya çalışıyorum. Kafayı ölgün akışın altına sokmak gerek, çok fazla su yok, hızlı akmıyor. Herkes sinirli. Bu sabah kar yağıyor.

12. 1. 98

Kirpiyi evlat edinme

En sonunda arkadaşım Élizabeth'in evine vardım. Yaşamını değiştirmişti. Aydınlık geniş bir dairede oturuyordu. Üstelik hayvanları vardı. Özellikle evlat edindiği kirpileri. Onları görmek istedim. Tam da yemek vaktiydi. Büyük bir istek kaplamıştı içimi. Hazırlanmış tabağı aldım. Ve hayvanı korkutmadan yakına çekmek için masanın altına usulcacık koyuverdim. Bir an bekletti bizi. Tatlı tatlı çağırıyorduk onu. En sonunda geldiğini gördüm. Yavaşça, iri bir kirpi ortaya çıktı. Kaçmasın istiyordum. Temkinli bir biçimde yaklaştı. Daha sonra Élizabeth çok miktarda mama getirdi, koca bir demet yeşillik, ayrıca lahana ve sebze vardı, bayağı bir şeydi doğrusu. Bu kirpi sevimli bir delikanlıydı, benim üstüme uzandı, ben de yakınlığından ve kendini bırakışından çok hoşlandım. Onu evlat edinmek geldi içimden. Bir tane daha vardı. Onunla da konuştum, o da hoş bir şekilde karşılık verdi. Elbette Thessie'nin varlığı söz konusuydu. Bu kirpi biraz onun gibi davranıyordu öyle ya. Bu iş karmaşık ya da gülünç olmaz mı acaba diye düşündüm. Kirpi ben onunla ilgilenmeye başladığımdan beri çok daha iriydi ve sevgi dolu bir kirpi delikanlı olarak netleşmişti.

11 Eylül 95

Büyük bir oteldi onun ve benim bir kongreye davet edildiğimiz yer. Birlikte olmanın ve birliği hissetmenin sevinci hep tehdit altındaydı. Dışarıdan da içeriden de. Gün ağarırken biraz geç uyandım, odamdan çıktığımda saat çoktan yedi buçuk olmuştu ve hazırlanmış öğrencilerin yemekhanelere gittiğini görüyordum. Oysa ben daha yeni çıkıyordum dışarı. Acele ediyorum. Daha giyinmemişim. Bu kolokyuma pek donanımlı gelmedim, zarafetten yoksun tek bir giysim var, üstelik de üstümden dökülüyor, hazırlanmakta fena halde güçlük çekiyorum, ağaçlı yollarda yürürken, aşırı geniş pantalonumu tek elimle iliklemeye çalışıyorum, öbür elimde de cep telefonum var. Rahatsız bir halde ilerliyorum. İşte beni arıyorsun sonunda ey şair aşkım. Gelmek üzere olduğumu haber veriyorum sana. Hazırlanma telaşım artıyor. Sen odandan konuşuyorsun benimle, o bayıldığım derinlik ve yoğunlukla. Sıkışıklığıma sıkışıklık eklemek için söylediklerini yürürken defterime not etmek istiyorum, sayfaları çeviriyorum. Kendin hakkında tefekküre koyuluyorsun, tam benim bayıldığım cinsten. Sosyallikten söz ediyorsun bana ve sosyalistlerin bize zulmettiğini söyleyeceğim sana diyorsun. O sırada yolda aşırı bol pantalonumu tutarak defterimi karıştırıyorum ve 6 Haziran tarihli unuttuğum bir nota rastlıyorum. Birkaç ay önceydi. Şöyle yazmışım: herkesin karman çorman edildiği bir ilişkiyi kabul etmek mi gerekecek öyleyse, sıkıntımı ve kaygımı yansıtan bir not, kader gibi görünen şeyi sevilen kişinin karmaşıklıklarını kabullenmektir düpedüz diye düşündüğüm sıralardı. Ama bütün bunlar geçmişte kaldı. Şimdi bana öyle heyecan verici şeyler söylüyorsun ki onları not etmeden duramıyorum. Nitekim sana "n'oluyor biliyor musun, bağlantı sürekli kesiliyor – cep telefonu yüzünden. O nedenle kapatalım. Bir saniye sonra odada olacağım, seni tekrar ararım" diye yalan söylüyorum, aşk-

tam. "Ben de cep telefonuyla böyle sıkıntı yaşıyorum" diyorsun saf̧ça. Dolayısıyla birazdan görüşürüz sevgilim. Çünkü sevdiceğimin düşündüklerinin bir kırıntısını bile kaçırmak istemiyorum. İşte telaş içindeyim. İşte otelin girişindeyim. En sonunda içeri giriyorum. Biraz yolumu şaşırmış gibiyim. Otel görevlisi sevimli bir hanımın önünden kılıksız bir halde geçiyorum. İçeri girer girmez asansörü buluvereceğimi sanmıştım ama yok. N'apalım, büyük salonda ilerliyorum: orada yolumu tekrar bulurum. Büyük kadife salonlarda hiçbir şey bulamıyorum. Ana asansör nerede yahu? Sormaya cesaret edemiyorum. Saçma bir durum. Birkaç gündür burada kalıyorum. Özsaygım sormamı engelliyor. Vakit geçiyor, sevilen kişiyle o değerli konuşmayı keseli yirmi-otuz dakikayı buldu! Ne yaptığımı merak ediyordur. Odamı bulamayacak mıyım yoksa? Konuşmayı kesmek istediğim için, daha fazlasını istediğim için, sakladığım için cezalandırıldım, ben baştan aşağı saklıyım şimdi.

9 Nisan 97

Dalgınlıkla çocuklar

Bütün çocuklarla birlikte evdeydim, Pif Anne Thessie ve yarı-kedi yarı-oğlan olan ufaklık da dahil. Sen kararlaştırdığımız gibi gelmiştin. Biraz rahatsız gibi olduğum için yatakta sana çok hafiften mızıldanıyordum. Ama geçen sefer olduğu gibi gerçekten soyunmuş değildik. Sen boylu boslu genç güçlü kuvvetli iyiydin aşkım. İçeri girebilen, banyoya giden ya da bana bir şey sormaya gelen çocukların git-geli yüzünden tam anlamıyla serbest değildik. Bununla birlikte şehvet içindeydik. Yan yatmıştım ama siyah eteğim açılmıştı. Sen haykırıyorsun: böğrüne baksana, altın olmuş. Güneş kalçama vururken bir altına hapsetmişti onu. Ne kadar da güzelsin diyorsun bana. Ya sen! Ama arzuyu geciktiriyorduk çünkü bir dahaki sefere diye anlaşmıştık ama şimdiden haz almaya başlamıştık. Sen şimdiden fırlıyordun, oh ne kadar güzel olacak, zevkleniyorduk, bir de çocuklardan söz ediyorduk. Son doğurduğum çocuğu düşünüyordum. Ne tuhaf, diyordum, hamileliğimi gerçekten fark etmemiştim oysa yavrum oradaydı, güçlü kuvvetli ve itaatsiz bir bebek. Demek ki bazen böyle yan yan, dalgınlıkla çocuk yapılabiliyor, hele de geç anne olunuyorsa. Ama bir çocuk daha mı yapacaktık yoksa? Ev bir arı kovanıydı, çocuklar önümüzde uçuşuyordu, içeri ışık giriyor ve ilerisi için umut veriyordu, güzel geleceğe doğru yan dönmüştük.

22. 11. 95

Derdim tasam Thessie

Çünkü odada alttan ve üstten geçen elektrik kablolarıyla oynamaya başlıyor ansızın, kabloları kesiyor hafifçe ısırıyor, bazı telleri kopartıyor kablolardan; sonra da prizlerin gizemli çekiciliğini keşfediyor: patilerindeki parmakları prizlere soktuğunu görüyorum, son anda engelliyorum onu, ama hiç durmadan gözlemek zorundayım. Tehlikeyi anlamasını sağlamak için azarlıyorum onu defalarca. Ama hemen yeniden yapıyor aynı şeyi. Ondan başka bir şey düşünmüyorum, onu pışpışlıyorum onu arıyorum, ben amfinin basamaklarına oturmuşken dörtbir yandan insanlar gelip sıkışıyor, kedim için geçecek yer bırakmalarını istiyorum.

Daha sonra, eve geri dönmeye çalıştığım zaman da derdim Thessie. Küçücük arabama biniyorum, caddeyi geçiyorum ve sağdaki ilk yola girmek yerine ikinciye giriyorum, yani belki de sonuncu yola çünkü inanılmaz bir adı var: "maymun ayılar ve ötekiler sokağı", ya da belki, nereye gittiğini biliyor gibi görünen biriyim ben. Ama o sokağa girince, kumları çıplak kalın sarışın huni biçiminde çukurlarla dolu bir orman patikası olmuş burası ve sonuna varabilecek miyim belli değil. Neredeyse yer düzeyinde ilerliyorum. Beni hayretler içinde bırakarak, tıpkı sokağın adının belirttiği gibi, inanılmaz hayvanlar çıkıyor yerden, biz geçerken eğlenmek için sıraya dizilen küçük maymun ayılar, küçük kum hayvanları el büyüklüğünde yengeçler ya da örümcekler, sonra da ayı, uzaktan görüyorum ayıyı ve bütün o zaman boyunca kucağımda sıkı sıkı tuttuğum Thessie'yle aralarında

neler olup bitecek diye meraklanıyorum. Kocaman gerçek ayı, dişi mi erkek mi belli değil, ufak ufak yaklaşıyor. Ben iyice yavaş sürüyorum arabayı, onun hizasına geldik bile, kavga kıyamet olmadı, amma serüven. Yolun sonuna bir varsam!

22 Ek. 97

Çalarsaat çaldı. Susturuyorum. Çalarsaatin çaldığını görüyorum rüyamda. Yatağımdayım ve kalkmak istemiyorum. Başımı çevirince, yastıkların yukarısında büyük bir örümcek görüyorum – ağının ortasında, yüzümden pek uzak değil, gecemi ve uyanışımı dokuyan birkaç böcek daha var. Ah bu tam Thessie'ye göre diyorum. Gün doğmaya başladı bile. Teyzem ve annem alışverişe gidiyor, ben yatakta kalıyorum. Karşımda sandalyemin üstünde uyuyan Thessie'ye sesleniyorum. Thessie! Thessie! Bak böcekler var burada. Geliyor. Koca örümceği görüyor. Üstüne atlıyor. Dövüşüyorlar. Thessie iş başında.

Bana bölük pörçük bir gece geçirten sayısız gece saldırısına böyle karşılık veriyorum işte: durmaksızın, ufaklık hakkında korkunç düşünceler, tehditler, yatağımızın üstüne örülmüş ağlar. Solumda yaşam direği. Karşımda saat yediyi çeyrek geçe hâlâ kıpırdamamış olan Thessie. Tuhaf uyanışımı yazışımı seyrediyor. Gece öyle kötü geçti ki ilk kapıdan geçip çıkamadım içinden. Çalarsaat günü açınca, yardım aramak için rüyalara geri dönmem gerekti. Thessie'yi öyle çağırabildim.

Temizlik yapmak için çağırdığım kadın kim? Ben miyim?

24 Ek. 97

General De Gaulle bizi ziyaret etti. Ormandaki biraz derme çatma ordugâhımızdaydık hepimiz. General günü salonda, bizimle konuşarak geçirdi. Orada bulunmadığı kısacık bir anda ben ormana bakan pencereye yaklaştım ve izlenimlerimizden söz ettik. Ben hiçbir zaman burnunu görmediğimi belirttim. Zaten nazik bir ihtiyar beyefendi gibi davranmıştı. Geri geldiğinde civardaki küçük dükkâna gittik birlikte. Bu yerler ne kadar yoksul böyle. Her şeyi satıyor dükkân. Burada oturuyor olsaydım belki de abur cuburla sineklerin arasında duran iki kitabın üstüne atlamak zorunda kalırdım. İhtiyar bana küçük hediyeler almak istiyordu. Ufak tefek şeyler seçtim, yarım paket de ahududu aldım. Çünkü çok almaya çekiniyordum. Ama sonunda, toparlanıp para ödeme vakti geldiğinde, ahududuların geri kalanını da aldım. Dışarı çıktık. De Gaulle ve ben Orman yollarına doğru ötekilerle birlikte ilerledik. Sonra şehre vardık, o beni geri götürmek ya da bilmediğim bir yere bırakmak üzere arabasını aldı. Arabası özeldi, pleksiglas tavanı kaldırarak içine girilebilen bir tür üstü açılır kapanır büyük koltuk. Fena değil. Yanına yerleştim, eşyalarım, çantam vardı, şıktım. Geri viteste hareket etti. Hemen değil ama birkaç dakika sonra hayret ettim: bütün anacaddeyi geri viteste mi katediyorduk? Öbür arabalar ileri viteste gidiyordu, bizse geri dönüş yapmadan mı ilerliyorduk? Ama diye karşılık verdi De Gaulle bana, burada şehirde buna izin var, ayıplayan yok, elbette, bazıları için geri viteste normal hızla araba kullanmak zor olabilirdi ama onun için fark etmiyordu, böyle iyiydi. Ve yolumuza böyle devam ettik, caddeyi inen arabaların kalabalığı içinde biz de iniyorduk, ama atların başı yukarı dönüktü.

20 Mayıs 98

Frankreich

Oni, Pauline, Eri az önce gelmişlerdi, gürültü patırtıyla. Seslerini duyuyordum. O sırada Ève odama girdi ve gelenlerin şimdiden yarattığı sıkıntıdan şikâyet etmeye koyuldu. Bir süre sonra aniden sözünü kestim, sanki kendim sıçrayarak tehlikeyi ve olayı hatırlamışım gibi, bakışlarımla ve sözlerimle derhal çıkmasını buyurdum ona. Anne, anne, İsa, İsa geldi, çık, çık. O hemen dehşetle fırlayıp uçtu. Ama çok geç kalınmıştı: odadan çıkarken küçük isayla burun buruna geldi. Böylece kaçınmaya çalıştığım şey meydana geldi. Felaket yaşanmadı. Aslında isa hayranlık verici bir soğukkanlılık sergiledi. Doğal davrandı. Müdavimmiş gibi selam verdi, sanki her şey normalmiş gibi. Tanrısal ve yalındı, beyaz gömlek, açık renk pantalon giymişti, ceketsizdi. Peşimden odaya girdi. Karşı odada çene çalan üçlü görülüyordu. İsaya bu durumun, şu üç kişinin gelişinin beklenmedik olduğunu, Ève'in bana haber vermeyi unuttuğunu, her şeyi unuttuğunu açıkladım üstünkörü. Sevdiğim adam da yolculuktan yeni dönmüştü. Ve odama eşyalarını, mektuplarını bırakmıştı. O sırada karşı odanın kapısı açıldı ve Pif göründü. Çok uzun zamandır isayı görmemişti. Onu görmekten şaşkın ve memnun, suratında bir duraksama belirdi. Genç erkeklere özgü küçük bıyığıyla bir yeniyetme suratı. Sorgulayan bir ifadeyle baktı, kaderime boyun eğip ona, gel dedim, gel merhaba de. Gülümseyerek ilerledi. Ayakta duran bıyıklı şu iki kişinin selamlaştığı gülünç bir an yaşandı. Hadi, dedim, gençler, bu kadar yeter, işe koyuluyoruz. Pif geri çekildi. En sonunda odada sevdiceğimle baş başa kaldım.

İsa iç çekerek yatağa uzanmıştı. Komodinin üstünde mektupları gördüm – ortasından yırtılmış ve içi boş sarımsı bir zarf, üstüne adresimi yazmıştı, onun bildik elyazısıyla yazılmış *Frankreich* sözcüğünü hayran hayran seyrettim. Almanya'dan dönmüştü. Bana yazmışsa, göndermemişse, kartı şimdi bana vermek için mi zarftan çıkarmıştı acaba? Canım çekmişti. Yatağa uzanmış mırıldanıyorsun. "Biliyorsun aşkım her şey sahte." Ve diyorsun ki: "Hiçbir hizmetin karşılığı verilmez." Cümle ışıldayarak beni uyandırıyor. Kime söylenmişti o cümle? Öyleyse diyor (cümle): "Rüya dedim sana."

15 Eyl. 97

"Kendi dillerinde kendilerini anlatıyorlar bana, geceyle gündüz arasında, aynıyla benzeri arasında, tatlılıkla haşinlik arasında, her günden önce, her saatten önce. Uyanmıyorum, rüya beni bir eliyle uyandırıyor (...) rüya tek başına yazıyor, ve karanlıkta doludizgin notlar alınıyor, kenarlara, taşıra taşıra, anlatı küçük sandalı ağzına kadar dolduruyor. Uysalım tek söz etmiyorum rüya yazdırıyor ben gözlerim kapalı itaat ediyorum."

Fransız Postmodern feminist kuramının ve postyapısalcı düşüncenin en önemli isimlerinden, akademisyen, felsefeci, romancı, şair, oyun yazarı ve eleştirmen Hélène Cixous, bu "yorumsuz rüyalar kitabı"nda, rüya halindeki ruhun fiziksel yoğunluklarına, ışınımlarına, yayınımlarına, hemen hemen her zaman trajik haz düzeyine ulaşmak için, kesintisiz kesintili çok fırtınalı gece ülkesine korkusuzca dalıyor. Alacakaranlıkta elin kayda geçirdiği bu ilkel anlatıları, bu larvaları, hiç mi hiç düzeltmeden, sansürlemeden, eksiksiz biçimde bir araya getiriyor, analizden ve edebiyattan en uzak, ham, masum halleriyle; analiz öncesinin şafağında çılgınca oynaştıkları gibi.

Sen, *"bunu biliyorsun okur-seyirci, ama kendini büyülenme ve aldatılmaya koyvermek için bildiğini unutuyorsun (...)* Oysa, *her rüyanın ağırlığını düşünmek gerekirdi; ya da bir düşüncenin; ya da bir öpüşün ağırlığını; ya da bir sol elin bastırışının."*

ISBN 978-975-08-1570-6